

Investigating the Impact of Corporate Governance structures on Adoption, Quantity and Quality of Sustainability Reports: Using Systematic Review

Seyed Ali Hosseini*

Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

Shima Ahmadi

Ph.D. of Accounting, Alzahra University, Tehran, Iran.

Hossein Seilsepoor

Ph.D student in Financial and Banking, Allame Tabata'i University, Tehran, Iran.

Abstract

Given the significance of sustainability reporting, there has been an increase in studies in this field. However, due to shortcomings in initial studies it is not feasible to make decisions based on these findings. The present research provides a comprehensive examination of the impact of corporate governance structures on sustainability reporting based on the previous studies results. Ownership structure, board of directors, management characteristics, corporate governance performance, and the quality of internal controls are influential factors. The research literature has reached a consensus regarding the impact of some factors, while it has encountered contradictory findings regarding other factors.

Keywords: Corporate Governance, Sustainability Reporting, Bibliometric Analysis, Systematic Review, PRISMA Checklist.

* Corresponding Author: a.hosseini@alzahra.ac.ir

How to Cite: xxxxxxxx

1. Introduction

In recent years, the issue of sustainability has garnered global attention, and today, this concept is at the forefront of many accounting researchers. International organizations have published sustainability reporting standards, and many stock exchanges worldwide have considered sustainability reporting as a prerequisite for listing. Companies also publish sustainability reports for various reasons, such as transparency with stakeholders (Kuo et al., 2016), reputation (De Grosbois & Fennell, 2022), legal compliance (Harjoto et al., 2020), or aligning with a new and temporary trend (Busco et al., 2019). However, due to the voluntary nature of sustainability reports in many countries, there are concerns about the quantity and quality of this information. On the other hand, because it is up to the management to decide on the publication of the sustainability report, the time of publication, the publication platform, the quantity and the content of the sustainability reports, voluntary disclosure and impression management strategies present a significant opportunity for managers to hide poor sustainability performance. Therefore, it is necessary to create mechanisms so that stakeholders can make sure that the information provided in sustainability reports have a good quality. Corporate governance mechanisms, such as ownership structure, ownership concentration, audit quality, board composition and quality, etc., influence reducing opportunistic behaviors by controlling and monitoring executive managers. Given the importance of corporate governance mechanisms on

sustainability reporting, the number of studies in this field has increased in recent years.

However, due to the shortcomings in early studies, such as researcher bias, sample size, differences in legal structures, etc., and sometimes contradictory findings, decisions cannot be made based on these findings, and more comprehensive studies are needed. Accordingly, this study presents a comprehensive review of the impact of corporate governance structures on sustainability reporting based on the results of previous studies.

The main research questions is as follows:

What are the most frequent keywords in the field of sustainability reporting over time?

What are the most frequent keywords in the field of relationship between corporate governance structures and sustainability reporting over time?

which of the corporate governance mechanisms has an impact on the adoption, quantity and quality of sustainability reporting?

2. Methodology

This study is an applied research and follows an interpretive paradigm.

Aligned with the research paradigm, a qualitative research methodology was chosen, employing systematic review and content analysis for data collection and bibliometric analysis to find trends in sustainability reporting researches

and top authors in this field. The research sample includes 47 international and 32 national articles published between 2013 and September 2023. Domestic studies were selected based on keyword searches on the websites of journals approved by the Ministry of Science, and international studies were extracted from the ScienceDirect database. To increase search sensitivity and comprehensiveness, different keywords and the "OR" operator and truncations of selected keywords were used in ScienceDirect. Both quantitative and qualitative research were reviewed. Following other literature review examples (Han & Cohen, 2013:8), books and editorial notes were excluded, considering only peer-reviewed articles. The latest version of the PRISMA checklist (2020) was used to develop the review protocol.

In order to identify hot research topics in the field of sustainability reporting, as well as research topics in the relationship between corporate governance structures and sustainability reporting and the most interested authors in this field, bibliographic analysis and vos viewer software have been used.

3. Results and Discussion

Examining the hot topics in the field of sustainability reporting has shown that the topic of corporate governance structures has been one of the most important topics in this field in recent years. Also, bibliographic analysis has shown that some mechanisms of corporate governance such as the board of

directors, assurance and risk management have been among the topics of interest of the authors.

The review of past studies shows that factors like ownership structure, board of directors, management characteristics, gender diversity, corporate governance performance, assurance, monitoring and accountability, corporate risk, and internal control quality significantly affect the adoption, quantity, and quality of sustainability reports. For example, ownership structure includes institutional ownership, internal ownership, foreign ownership, ownership concentration, relative power of minority shareholders, shareholder identity similarity, state ownership, capital market acceptance, family ownership, fund ownership, and other companies' ownership. Similar details are available for other factors. Most studies have focused on the influence of corporate governance mechanisms on the adoption of sustainability reporting, and fewer have examined their impact on report quality. There is consensus among researchers on the impact of some governance mechanisms on sustainability reporting, such as board size and independence, sustainability committees, managerial compensation, and gender diversity. However, While regarding the influence of other factors, the research literature has reached contradictory findings, and regarding some other factors such as the number of managers, the religious attitude of managers, audit fees, etc., due to the

limited number of studies conducted, it is not possible to draw conclusions. With the importance of measurement procedures for each factor, information on measurement indicators based on the sample studies is also provided. Researchers can use these indicators for measurement purposes.

Given the widespread impact of corporate governance structures on sustainability reporting, governments and regulators should implement initiatives to influence board structures and other corporate governance mechanisms. The findings indicate that investors seeking to maximize their capital should invest in companies with appropriate corporate governance structures. This study enhances the understanding of managers, regulators, and stakeholders of the role of corporate governance in sustainability reporting and is impactful for regulators and policymakers concerned about the influence of corporate governance structures on achieving sustainability reporting goals. This study, by summarizing the impact of corporate governance structures on sustainability reporting, helps identify gaps in the research literature and mechanisms needs further investigation. Additionally, by juxtaposing findings from domestic and international studies, it highlights cultural differences concerning the effects of corporate governance mechanisms. Analyzing the findings of the study, considering its limitations, is also crucial. Existing studies in the research sample have used different measures to assess the quality and extent of sustainability reporting. The documentation reviewed as

sustainability reports also varies. For instance, while some researchers have examined sustainability reports, others have analyzed information provided on company websites. Domestic researchers, given the lack of sustainability reports published by companies listed on the Tehran Stock Exchange, have resorted to analyzing board reports and financial statements to determine the extent and quality of sustainability reports. Since measurement procedures influence the results obtained and consequently the findings of this study, analyzing results must consider these limitations.

4. Conclusion

The analysis of contradictory findings can be explained in light of management motives, organizational maturity levels, organizational structure, and institutional factors affecting the organization, such as industry type, country of operation, and regulations. Therefore, using standard measures for different companies in diverse institutional contexts will not be effective.

بررسی تاثیر ساختارهای راهبردی شرکتی بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری: کاربست روش مرور سیستماتیک

سیدعلی حسینی* دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهرا(س)، تهران، ایران

شیمیا احمدی دکتری حسابداری، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران

حسین سیلسپور دانشجوی دکتری مالی بانکداری، دانشگاه علامه طباطبائی (ره)، تهران، ایران

چکیده

با توجه به اهمیت گزارشگری پایداری، طی سال‌های اخیر مطالعات انجام شده در این حوزه افزایش یافته است. با این وجود به دلیل کاستی‌های مطالعات اولیه نمی‌توان براساس این یافته‌ها تصمیم‌گیری کرد و مطالعات جامع‌تری مورد نیاز است. از این رو با توجه به تاثیر با اهمیت سازوکارهای راهبردی شرکتی بر گزارشگری پایداری و اهمیت این موضوع از دیدگاه کتابشناختی، طی پژوهش حاضر تاثیر ساختارهای راهبردی شرکتی بر گزارشگری پایداری براساس نتایج حاصل از مطالعات قبلی و با به کارگیری روش مرور سیستماتیک و تحلیل‌های کتابشناختی ارائه شد. نمونه پژوهش شامل ۴۷ مقاله خارجی و ۳۲ مقاله داخلی منتشر شده برای بازه زمانی ۲۰۱۳ تا پایان سپتامبر ۲۰۲۳ است. در این مقاله برای تدوین پروتکل مرور از چک لیست پریزما استفاده شد. یافته‌ها حاکی از آن است که ساختار مالکیت، هیات مدیره، ویژگی‌های مدیران اجرایی، عملکرد راهبردی شرکتی و کیفیت کنترل‌های داخلی از عوامل موثر بر گزارشگری پایداری هستند. ادبیات پژوهش در خصوص تاثیر عواملی نظیر اندازه و استقلال هیات مدیره، کمیته‌های تخصصی پایداری، و جبران خدمات مدیران به جمع‌بندی دست یافته و در خصوص سایر عوامل به یافته‌های متناقضی دست یافته است. تحلیل یافته‌های متناقض در خصوص برخی عوامل در پرتو انگیزه‌های مدیریت، سطوح بلوغ سازمانی، ساختار سازمانی و عوامل نهادی تأثیرگذار بر سازمان نظیر نوع صنعت، فرهنگ، کشور محل فعالیت و قوانین و مقررات قابل توضیح است و در نتیجه استفاده از استانداردهای یکسان برای شرکت‌های مختلف در بسترهای نهادی متفاوت اثربخش نخواهد بود.

کلیدواژه‌ها: راهبردی شرکتی، گزارشگری پایداری، تحلیل کتابشناختی، مرور سیستماتیک، چک لیست پریزما.

مقدمه

طی سال‌های اخیر مسئله پایداری، توجه جامعه جهانی را به خود جلب کرده و امروزه این مفهوم در کانون توجه بسیاری از متفکران حسابداری قرار گرفته است. سازمان‌های بین‌المللی طی سال‌های اخیر به موضوع پایداری و گزارشگری پایداری توجه ویژه داشته‌اند، نهادهای استانداردگذار اقدام به تدوین استانداردهای گزارشگری این حوزه کرده و تعدادی از بازارهای سرمایه، انتشار گزارش عملکرد پایداری را به عنوان الزامات پذیرش، از شرکت‌ها مطالبه می‌کنند (Busco et al., 2019؛ شکرخواه و همکاران، ۱۴۰۳).

با در نظر داشتن اهمیت و جایگاه ویژه گزارش‌های پایداری، به دلیل ماهیت داوطلبانه این گزارش‌ها در بسیاری کشورها، نگرانی‌هایی در خصوص کمیت و کیفیت افشای این اطلاعات وجود دارد. ماهیت داوطلبانه گزارش‌های پایداری شرایطی را ایجاد می‌کند که احتمال مشارکت در رویه‌های مدیریت برداشت^۱ افزایش می‌یابد (García et al., 2019). به دلیل آنکه تصمیم‌گیری در خصوص انتشار گزارش پایداری، زمان انتشار، پلتفرم انتشار، میزان و محتوای گزارش‌های پایداری بر عهده مدیریت است، افشای داوطلبانه و استراتژی‌های مدیریت برداشت، فرصتی چشمگیر پیش روی مدیران قرار می‌دهد تا عملکرد ضعیف پایداری و در نتیجه ریسک‌های مرتبط با ضعف عملکردی را پنهان کنند (خواجوی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو لازم است سازوکارهایی ایجاد شود تا مالکان و سایر ذینفعان اطمینان یابند، اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های پایداری از کیفیت کافی برخوردار است. نظام راهبری شرکتی یک راه حل خوب و مناسب برای حل آن بخش از مشکلات نمایندگی است که ممکن است به دلیل تضاد منافع ایجاد شود. با در نظر داشتن افزایش آگاهی و خواست ذینفعان در خصوص نحوه عملکرد شرکت در حوزه مدیریت مسائل پایداری، استقرار سازوکارهای راهبری شرکتی می‌تواند موجب اطمینان از کمیت و کیفیت گزارش‌های پایداری شود (Ludwig and Sassen, 2022). نظام راهبری شرکتی با استفاده از سازوکارهایی همچون ساختار مالکیت، تمرکز مالکیت، کیفیت حسابرسی، ترکیب و کیفیت هیات مدیره و غیره بر کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه اثر می‌گذارد (Bradbury et al., 2022). با توجه به اهمیت تاثیر سازوکارهای راهبری شرکتی بر

گزارشگری پایداری، مطالعه حاضر با به کارگیری روش مرور سیستماتیک و بررسی ۷۹ مقاله داخلی و بین‌المللی به شناسایی سازوکارهای راهبری شرکتی موثر بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری پرداخته است. اخیراً (Ludwig and Sassen, 2022) نیز با استفاده از روش مرور سیستماتیک و بررسی ادبیات تحقیق به بررسی تاثیر سازوکارهای داخلی راهبری شرکتی موثر بر عملکرد پایداری پرداخته‌اند. وجه تمایز مطالعه پیش رو در آن است که تمرکز مطالعه حاضر بر گزارشگری پایداری است در حالی که تمرکز (Ludwig and Sassen, 2022) بر عملکرد پایداری بوده است. همچنین (Ludwig and Sassen, 2022) صرفاً به بررسی سازوکارهای داخلی راهبری شرکتی پرداخته‌اند، در حالی که مطالعه پیش رو کلیه سازوکارهای راهبری شرکتی را در نظر گرفته است. از این رو برای درک کامل تاثیرات سازوکارهای راهبری شرکتی بر پایداری (عملکرد و گزارشگری)، مطالعه حاضر می‌تواند در کنار مطالعه (Ludwig and Sassen, 2022) استفاده گردد. به عنوان هدف فرعی تحقیق، در این مطالعه به بررسی کتابشناختی مقالات منتشر شده در حوزه گزارشگری پایداری و به صورت جزئی‌تر حوزه ارتباط میان گزارشگری پایداری و راهبری شرکتی نیز پرداخته شده است.

در ادامه مبانی نظری و پیشینه تحقیق، روش‌شناسی، سوال‌های اصلی، یافته‌های تحقیق (براساس بررسی کتابشناختی مطالعات و بررسی محتوای مطالعات گذشته) و نتیجه‌گیری تحقیق ارائه شده است.

مبانی نظری

ادبیات موجود در تلاش است تا گزارشگری پایداری را از دیدگاه‌های نظری متعددی مورد بررسی قرار دهد. دیدگاه‌های نظری این حوزه را می‌توان به نظریه‌های سیاسی - اجتماعی و نظریه‌های مبتنی بر اقتصاد تقسیم کرد (Gray et al., 1995). براساس نظریه‌های سیاسی - اجتماعی، گزارشگری پایداری به عنوان تابعی از فشارهای سیاسی و اجتماعی اعمال شده بر شرکت تلقی می‌شود (Clarkson et al., 2008). براساس این نظریه‌ها شرکت در پاسخ به فشارهای اجتماعی و سیاسی از سوی ذینفعان و تامین‌کنندگان منابع و به منظور ایجاد مشروعیت و پیشگیری از پیامدهای منفی، اقدام به انتشار گزارش‌های پایداری می‌کند. با توجه به دیدگاه‌های این نظریه‌ها، مطالعات نشان داده است که گزارشگری پایداری می‌تواند

در پاسخ به فشارهای ذینفعان، مقررات و دعاوی حقوقی، دغدغه‌های اجتماعی و زیست محیطی، توجه رسانه‌ها، در معرض دید بودن یا استراتژی‌های سیاسی صورت پذیرد. نظریه مشروعیت، نظریه ذینفعان و نظریه نهادی از پرکاربردترین نظریه‌های سیاسی-اجتماعی محسوب می‌شوند که در خصوص برخی جنبه‌ها، دارای دیدگاه‌های مشترکی هستند (Cao et al., 2019).

برخلاف نظریه‌های سیاسی-اجتماعی، نظریه‌های مبتنی بر اقتصاد، افشای گزارش پایداری را به عوامل اقتصادی خاص شرکت مانند عملکرد اقتصادی (نظریه افشای داوطلبانه) یا قرارداد میان سهامداران و مدیران (نظریه نمایندگی) نسبت می‌دهند. مطابق دیدگاه‌های نظریه افشای داوطلبانه، شرکت‌هایی که عملکرد اقتصادی خوبی دارند، تمایل بیشتری به افشای اطلاعات پایداری دارند. مطابق این نظریه مطالعات نشان داده است که گزارشگری پایداری با عملکرد مالی، سازوکارهای راهبری شرکتی و عملکرد پایداری مطلوب و همچنین هزینه سرمایه کمتر مرتبط است (Cao et al., 2019).

راهبری شرکتی توضیح دهنده ارتباط میان شرکت و ذینفعان آن یا بین شرکت و جامعه است. ساختارهای راهبری شرکتی خوب می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا از اقدامات غیرقانونی پرهیز کنند. براساس دیدگاه Jensen (1986) رابطه میان سازوکارهای راهبری شرکتی و رویه‌های افشا می‌تواند به صورت مکمل و یا جایگزین باشد. از یک سو در یک رابطه مکمل، سازوکارهای راهبری شرکتی موثر منتج به کنترل‌های داخلی قوی می‌شود و محیط نظارتی قدرتمندی را شکل می‌دهد؛ در چنین شرایطی براساس نظریه نمایندگی مدیریت تمایل کمتری برای پنهان کردن اطلاعات دارد و بنابراین برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، میزان افشا افزایش می‌یابد (Leftwich et al., 1981). از طرف دیگر این رابطه ممکن است به صورت جایگزین باشد به این صورت که تقویت سیستم راهبری شرکتی و در نتیجه قابلیت اتکای سیستم کنترل‌های داخلی منجر به بهبود سطح نظارت و در نتیجه کاهش افشا شود. در چنین شرایطی یک سازوکار راهبری شرکتی جایگزین سازوکاری دیگر می‌شود (Mallin et al., 2014). یافته‌های پژوهش در خصوص تاثیر سازوکارهای راهبری شرکتی بر گزارشگری پایداری حاکی از آن است که در برخی شرایط و بسترها، این رابطه به صورت جایگزین و در برخی شرایط به صورت مکمل است. با توجه به آنکه در خصوص برخی سازوکارها محققان به یافته‌های متفاوتی دست یافته‌اند، مطالعات

جامع‌تری مورد نیاز است تا یافته‌های تحقیقات قبلی را بررسی، ارزیابی و جمع‌بندی نمایند. در این راستا (Ludwig and Sassen, 2022) به بررسی سازوکارهای داخلی راهبری شرکتی که بر عملکرد پایداری تاثیرگذار است پرداخته‌اند. محققان در این مطالعه نشان داده‌اند که تنوع هیات مدیره، اندازه هیات مدیره، استقلال هیات مدیره، کمیته‌های پایداری هیات مدیره، ساختار ایجاد انگیزه برای مدیرعامل، تمرکز مالکیت و ساختار سرمایه، افشا و شفافیت از عوامل تاثیرگذار بر عملکرد پایداری محسوب می‌شوند. با این حال محققان تاثیرگذاری این عوامل بر گزارشگری پایداری را مورد بررسی قرار نداده‌اند. براساس بررسی‌های انجام شده توسط محققان مطالعه حاضر، مطالعات جامعی در خصوص سازوکارهای راهبری شرکتی تاثیرگذار بر گزارشگری پایداری تاکنون انجام نشده است. از این رو در راستای تکمیل مطالعه (Ludwig and Sassen, 2022) مطالعه حاضر انجام شده است.

با در نظر داشتن خلأهای شناسایی شده، سوالات پژوهش حاضر به شرح زیر است:

پرتکرارترین کلیدواژه‌ها در حوزه گزارشگری پایداری کدام است؟

پرتکرارترین کلیدواژه‌ها در حوزه ارتباط میان سازوکارهای راهبری شرکتی و گزارشگری پایداری کدام است؟

برترین نویسندگان در حوزه ارتباط میان راهبری شرکتی و گزارشگری پایداری چه کسانی هستند؟

سازوکارهای اصلی راهبری شرکتی موثر بر پذیرش گزارش‌های پایداری براساس یافته‌های حاصل از تحقیقات گذشته کدام است؟

سازوکارهای اصلی راهبری شرکتی موثر بر کمیت گزارش‌های پایداری براساس یافته‌های حاصل از تحقیقات گذشته کدام است؟

سازوکارهای اصلی راهبری شرکتی موثر بر کیفیت گزارش‌های پایداری براساس یافته‌های حاصل از تحقیقات گذشته کدام است؟

روش

تحقیق حاضر از منظر هدف جزو تحقیقات کاربردی و اکتشافی و پارادایم حاکم بر این تحقیق پارادایم تفسیری است. هم‌راستا با پارادایم تحقیق، روش تحقیق کیفی انتخاب و از میان روش‌های تحقیق کیفی از روش مرور سیستماتیک، برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق از روش تحلیل محتوای استقرایی و جهت کشف روند کنونی پژوهش‌های این حوزه از تحلیل‌های کتاب‌شناختی استفاده شد.

در این مطالعه برای تدوین پروتکل مرور، از آخرین نسخه چک لیست پریرما^۱ (۲۰۲۰) استفاده شد. تدوین پروتکل مرور موجب می‌شود تا روش‌های انجام مرور به صورت ساختارمند مشخص شده، سوگیری در گزینش مطالعات کاهش یافته و پایایی تحقیق افزایش یابد. همچنین در این مطالعه با توجه به جامعیت و پایایی پایگاه داده ساینس دایرکت، کیفیت بالای مقالات منتشر شده در این پایگاه، پوشش مناسب موضوع گزارشگری پایداری و شمول چندین مجله متنوع در این حوزه، این پایگاه داده انتخاب شد (Hahn & Kühnen 2013). در خصوص مطالعات داخلی محققان با اخذ آخرین فهرست نشریات مصوب وزارت علوم (۱۳۹۸) و به‌روزرسانی فهرست موجود، به جستجوی پیشرفته از طریق وبگاه هر یک از مجلات پرداختند. با توجه به محدودیت تعداد مقالات ارائه شده در حوزه ارتباط راهبری شرکتی و گزارشگری پایداری در ایران، دوره زمانی بررسی در خصوص مطالعات نمونه داخلی بدون محدودیت است، با این حال قدیمی‌ترین مقاله ارائه شده در این حوزه مربوط به سال ۱۳۹۲ است. به جهت افزایش حساسیت و جامعیت جست و جو ضمن به کارگیری کلید واژه‌های مختلف، از عملگر «یا»^۲ و مشتقات^۳ کلیدواژه‌های انتخابی استفاده شد. با توجه به آنکه هدف اصلی مطالعه بررسی عوامل تاثیرگذار بر گزارش‌های پایداری است و به دلیل تاثیر با اهمیت معرفی استانداردهای گزارشگری پایداری بر گزارشگری پایداری و همسان‌سازی شکل و محتوای گزارش‌ها، بازه زمانی جست و جو برای مطالعات خارجی از سال ۲۰۱۳ تا پایان سپتامبر ۲۰۲۳ است. سال شروع تحقیق به دلیل تأثیر معرفی استانداردهای گزارشگری پایداری توسط هیئت استانداردهای حسابداری پایداری در سال ۲۰۱۳ و معرفی اولین مجموعه از استانداردهای گزارشگری پایداری ابتکار گزارشگری پایداری در سال

^۱ PRISMA

^۲ OR

^۳ truncation (علامت ستاره (*) به معنای جست و جو مشتقات مختلف یک کلمه است)

۲۰۱۶ انتخاب شده است. جستجوی مقالات خارجی محدود به مقالاتی است که به زبان انگلیسی ارائه شده‌اند. هم تحقیقات کمی و هم تحقیقات کیفی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. با پیروی از سایر نمونه‌های بررسی ادبیات، مرور کتب، یادداشت‌های سرمقاله و نظرات از بررسی‌ها حذف شده و تنها مقالاتی به بررسی‌ها راه یافته‌اند که مشمول داوری تخصصی هستند. در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰، آخرین به‌روزرسانی از مطالعات قابل بررسی انجام و در نهایت ۲،۰۸۴ مطالعه وارد فرآیند ارزیابی اولیه شد. مرحله بعدی شامل ارزیابی نمونه تحقیق و مطالعات قابل بررسی است. طی مراحل بعدی و با در نظر داشتن هدف خاص تحقیق، بررسی‌های دقیق‌تر موجب حذف ۲،۰۰۵ مقاله نامرتب و یا فاقد کیفیت شده و در نتیجه ۷۹ مقاله باقیمانده با روش تحلیل محتوا به دقت مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه به جهت حذف مقالات فاقد کیفیت، ابتدا عنوان مقالات بررسی شده است. بیشترین حذف در این مرحله صورت گرفته است. پس از آن و در مرحله بعد چکیده مقالات ارائه شده از مرحله قبل بررسی شده است. در صورت مربوط بودن چکیده مقاله، مقاله وارد مرحله بررسی محتوا شده است. بعد از آنکه مقالات وارد فرآیند تحلیل محتوا شد به منظور بررسی کیفیت مقالات از چک لیست Glynn (2006) استفاده شده است. Glynn چک لیستی برای ارزیابی مطالعات کمی و کیفی ارائه کرده است که سؤال‌های آن تحت ۴ آیتم کلی دسته‌بندی می‌شوند که عبارتند از: ۱. جامعه آماری (شامل ۵ سنجه) ۲. جمع آوری داده (شامل ۴ سنجه) ۳. طرح تحقیق (شامل ۵ سنجه) و ۴. نتایج (شامل ۶ سنجه). با توجه به رویه امتیاز دهی، تنها مقالاتی به بررسی راه یافته‌اند که امتیاز خیلی خوب و یا عالی کسب کرده‌اند. جزئیات مربوط به پروتکل مرور در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

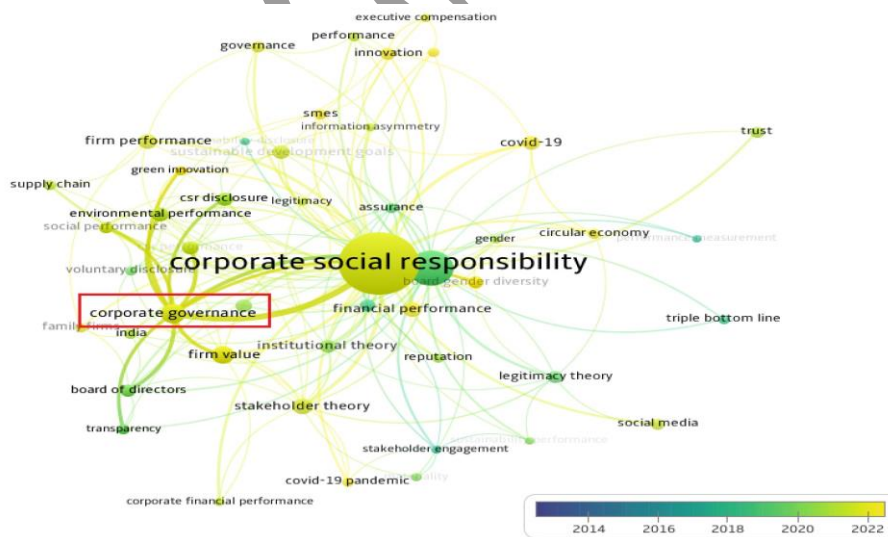
جدول ۱. چک لیست مرور ادبیات تحقیق براساس چک لیست پیشنهادی پریزما

۱	تعیین هدف کلی تحقیق: تاثیر راهبری شرکتی بر گزارشگری پایداری	پژوهش‌های خارجی	پژوهش‌های داخلی	
	وبگاه نشریات داخلی و پایگاه داده ساینس دایرکت زبان تحقیقات دوره زمانی محدوده جغرافیایی تعمین پروتکل جست و جوی اولیه نوع متون قابل بازیابی نوع مجلات کلیدواژه ها	زبان انگلیسی و فارسی مقاله‌های خارجی: از ابتدای سال ۲۰۱۳ تا پایان سپتامبر ۲۰۲۳ مقاله‌های داخلی: کلیه مقالات منتشر شده تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۲ (ابتدای بازه محدود نیست) تمامی کشورها روش مطالعه نوع متون قابل بازیابی نوع مجلات کلیدواژه ها	تعداد مقاله‌های حاصل از جست و جوی اولیه: ۱۰۵۶۱ تعداد مقاله‌های حاصل از جست و جوی اولیه: ۵۲۳	
۲	مجلات حوزه حسابداری، مدیریت و کسب و کار ("corporate governance" OR "ownership" OR "board of director" OR "internal control" OR "manage*" OR "sustainability report*" OR "CSR" OR "integrated report*" OR "environment* report*" OR "social report*" OR "corporate social responsibility report*") "گزارشگری پایداری"، "گزارشگری بکارچه"، "پایداری"، "مسئولیت اجتماعی"، "گزارش غیر مالی"، "زیست محیطی"، "محیط زیست"، "سبز"، "اجتماعی"، "حاکمیت شرکتی"، "راهبری شرکتی".	مجلات حوزه حسابداری، مدیریت و کسب و کار مطالعات کنی و کیفی و آمیخته مقاله‌های چاپ شده در مجلات داوری شده مجلات حوزه حسابداری، مدیریت و کسب و کار ("corporate governance" OR "ownership" OR "board of director" OR "internal control" OR "manage*" OR "sustainability report*" OR "CSR" OR "integrated report*" OR "environment* report*" OR "social report*" OR "corporate social responsibility report*") "گزارشگری پایداری"، "گزارشگری بکارچه"، "پایداری"، "مسئولیت اجتماعی"، "گزارش غیر مالی"، "زیست محیطی"، "محیط زیست"، "سبز"، "اجتماعی"، "حاکمیت شرکتی"، "راهبری شرکتی".	تعداد مقاله‌های حاصل از جست و جوی اولیه: ۱۰۵۶۱ تعداد مقاله‌های حاصل از جست و جوی اولیه: ۵۲۳	
۳	بررسی کلی مطالعات به جهت تعیین هدف خاص تحقیق: شناسایی مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موثر بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری			
۴	تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر عنوان تحقیق (خارجی): ۳۹۴ تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر عنوان تحقیق (داخلی): ۱،۴۸۷	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس عنوان: ۱۲۹ شده براساس عنوان: ۷۴	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس عنوان: ۱۲۹ شده براساس عنوان: ۷۴	
۵	تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر چکیده تحقیق (خارجی): ۵۲ تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر چکیده تحقیق (داخلی): ۳۱	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس چکیده: ۷۷ شده براساس چکیده: ۴۳	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس چکیده: ۷۷ شده براساس چکیده: ۴۳	
۶	تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر مربوط بودن محتوای تحقیق (خارجی): ۳۰ تعداد مقاله‌های حذف شده مبتنی بر مربوط بودن محتوای تحقیق (داخلی): ۱۱	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس محتوا: ۴۷ شده براساس محتوا: ۳۲	تعداد مقاله‌های بررسی شده براساس محتوا: ۴۷ شده براساس محتوا: ۳۲	

پس از انتخاب مقالات نمونه، محتوای مقالات منتخب با استفاده از نرم افزار NVivo و با در نظر داشتن مضمون به عنوان واحد تحلیل، مورد بررسی قرار گرفته است. بعد از کدگذاری اولیه محتوای مقالات (با تمرکز بر سازوکارهای راهبری شرکتی تاثیرگذار بر گزارشگری پایداری)، خروجی کدهای خام استخراج شده است. پس از بررسی چندباره کدهای خام توسط دو نفر از محققین، عوامل تاثیرگذار با توجه به شباهت موضوعی و با در نظر داشتن سازوکارهای راهبری شرکتی، در گروه‌های مختلفی طبقه‌بندی شده‌اند. با توجه به آنکه کدگذاری توسط دو نفر از محققان انجام شده است، کیفیت کدگذاری و فرآیند تحلیل محتوا با استفاده از شاخص کاپا اندازه‌گیری شده است.

یافته‌ها

بررسی پایگاه داده ساینس دایرکت با استفاده از کلیدواژه‌های عمومی حوزه گزارشگری پایداری و تحلیل نتایج حاصله با استفاده از نرم افزار VOSViewer نشان داده است که حوزه راهبری شرکتی از جمله موضوعات با اهمیتی است که طی سال‌های اخیر نویسندگان توجه ویژه‌ای به آن نشان داده‌اند. تصویر شماره ۱ جایگاه این کلیدواژه را در میان سایر کلیدواژه‌های به کار گرفته شده توسط نویسندگان حوزه گزارشگری پایداری نشان می‌دهد. با توجه به خروجی‌های ارائه شده توسط نرم افزار، کلیه کلیدواژه‌های ارائه شده در این تصویر بیش از ۱۵ بار تکرار شده‌اند. کلیدواژه راهبری شرکتی به طور مستقیم با کلیدواژه‌های گزارشگری مسئولیت اجتماعی، شرکت‌های خانوادگی، افشای داوطلبانه، هیات مدیره، شفافیت، عملکرد مسئولیت اجتماعی و ارزش شرکت همراه شده است. طیف رنگی ارائه شده در گوشه تصویر شماره ۱ نشان می‌دهد که هرچه قدر رنگ گوی‌های ارائه شده در حوزه مطالعه جدیدتر بوده و بخش بیشتری از مطالعات این حوزه در سال‌های اخیر انجام شده است.

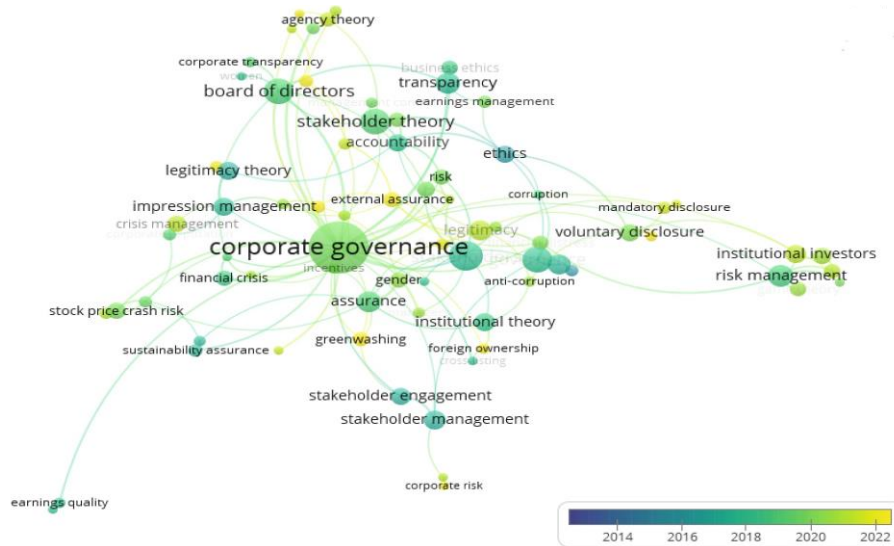
تصویر ۱: هم‌رخدای واژگان کلیدی مقالات حوزه گزارشگری پایداری

تعداد نویسندگان تولیدات علمی مورد بررسی شامل ۳،۲۴۷ نویسنده بوده است که از این میان ۴ نویسنده برتر براساس تعداد مقاله در جدول شماره ۲ ارائه شده است. از سه نویسنده برتر این حوزه جمعاً ۶ مقاله نیز در نمونه پژوهش بررسی شده است.

جدول ۲: نویسندگان برتر حوزه گزارشگری پایداری

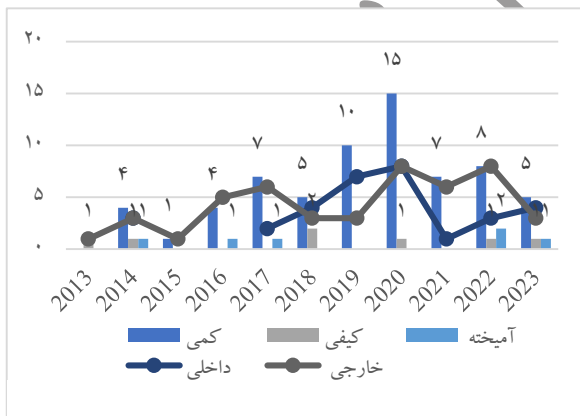
نام نویسندگان	تعداد مقالات موجود در جامعه آماری	تعداد مقالات موجود در نمونه تحقیق
Uyar, Ali	۱۶	۲
Karaman, Abdullah	۱۵	۲
Kuzey, Cemil	۱۱	۲
Darus, Faizah	۸	۰

با توجه به اهمیت حوزه راهبری شرکتی و ارتباط ویژه آن با گزارشگری پایداری، هم‌رخدادی کلیدواژه‌های مربوط به این حوزه در مقالات موجود در جامعه آماری تحقیق با بررسی ترکیبی کلید واژه‌های هر دو حوزه در کنار یکدیگر (به کار بردن عملگر AND) نیز بررسی شده است. همانگونه که در تصویر شماره ۲ ارائه شده است، حوزه‌های مربوط به نظریه نمایندگی، سهامداران نهادی، اطمینان بخشی خارجی، ساختار مالکیت، سبزشویی و مشروعیت از جمله پر تکرارترین کلمات ارائه شده در مقالات جامعه آماری تحقیق است. در این تصویر هم‌رخدادی کلماتی ارائه شده است که حداقل ۱۰ بار تکرار شده‌اند. براساس تصویر شماره ۲ نظریه نهادی، نظریه نمایندگی، نظریه ذینفعان و نظریه مشروعیت از جمله پر تکرارترین نظریه‌های مورد اشاره در تحقیقات هستند. علی‌رغم آنکه یافته‌های حاصل از تحلیل‌های کتابشناختی درک قابل توجهی نسبت به روندهای اصلی تحقیقات ارائه می‌کند، با این حال قادر نخواهد بود تصویر دقیقی از روابط میان متغیرهای تحقیق ارائه کند و از این رو لازم است محققان بررسی دقیقتری نسبت به محتوای مقالات داشته و به جهت کسب شناخت از روابط میان متغیرها از دیگر روش‌های تحقیق استفاده کنند. به همین دلیل و با توجه به هدف اصلی تحقیق، در این مطالعه محتوای مقالات نمونه تحقیق به جهت کسب شناخت از عوامل موثر بر پذیرش، کمیت و کیفیت گزارش‌های پایداری مورد بررسی محققان قرار گرفته است.

تصویر ۲: هم‌رخدای واژگان کلیدی مقالات حوزه ارتباط راهبری شرکتی و گزارشگری پایداری

نمودار شماره ۱ فراوانی مطالعات

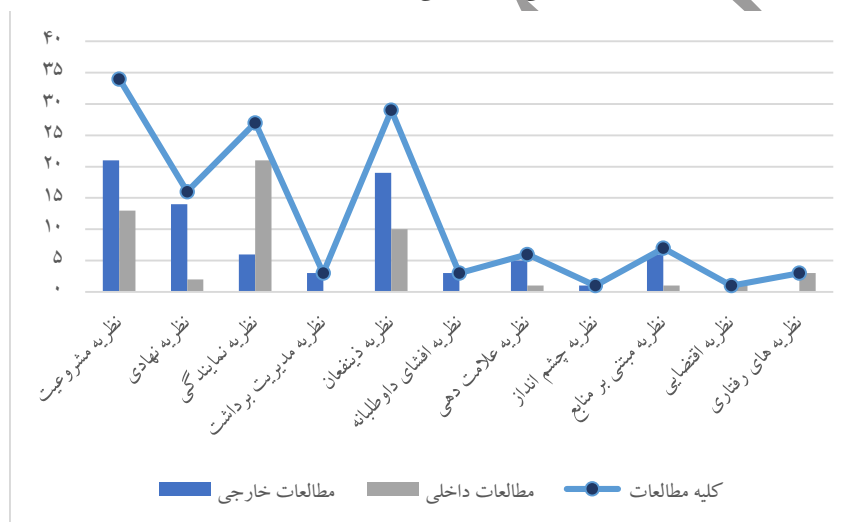

نمودار ۱: فراوانی نوع مطالعات طی سال‌های مختلف

نمونه تحقیق طی سال‌های مختلف را براساس روش‌شناسی به کار گرفته شده به تفکیک مطالعات داخلی و خارجی ارائه کرده است. روند رشد مطالعات طی بازه زمانی بررسی نشان می‌دهد تعداد مقالات این حوزه از ۲ مقاله در سال ۲۰۱۳ به ۱۶ مقاله در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است. فراوانی بالاتر نمونه تحقیق در سال‌های اخیر حاکی از

اهمیت موضوع از نگاه نویسندگان است. یافته‌ها نشان می‌دهد روش‌شناسی کمی رویکرد غالب در تحقیقات مورد بررسی است (تعداد ۶۶ مقاله). از میان مطالعات داخلی تنها یک مطالعه از رویکرد آمیخته استفاده کرده و سایر مطالعات از رویکرد کمی بهره گرفته‌اند.

تحقیقات کیفی انجام شده همگی متعلق به نمونه خارجی مطالعات هستند. براساس یافته‌های تحقیق، نظریه مشروعیت، نظریه ذینفعان و نظریه نمایندگی جزو پرکاربردترین نظریه‌ها است. درخصوص برخی نظریه‌ها نظیر نظریه نهادی و نظریه نمایندگی اختلاف با اهمیتی میان نمونه مطالعات داخلی و خارجی مشاهده شده است. بررسی محتوای مقالات در خصوص نظریه‌های مورد اشاره در متن مقالات (به صورت صریح و یا به صورت ضمنی) نشان داده است نظریه مشروعیت، نظریه ذینفعان و نظریه نمایندگی جزو پرکاربردترین نظریه‌ها است. درخصوص برخی نظریه‌ها نظیر نظریه نهادی و نظریه نمایندگی اختلاف با اهمیتی میان نمونه مطالعات داخلی و خارجی مشاهده شده است. نمودار شماره ۲ جزئیات مربوط به نظریه‌های پر کاربرد را به تفکیک مطالعات داخلی و خارجی ارائه کرده است.

نمودار ۲: فراوانی نظریه‌های مورد اشاره در متن مقالات به تفکیک مطالعات داخلی و خارجی

همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که در میان مجلات داخلی بیشترین تعداد مقاله مربوط به مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت (۶ مقاله) و از میان مجلات خارجی مجله The British Accounting Review (۵ مقاله) بیشترین تعداد مقالات را به خود اختصاص داده است.

در ادامه براساس تحلیل مقالات موجود در نمونه پژوهش، کلیه عواملی که بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری تاثیرگذار است استخراج شده است. با توجه به هدف اصلی تحقیق مبنی بر بررسی تاثیر سازوکارهای راهبری شرکتی بر پذیرش، میزان و کیفیت

گزارش‌های پایداری، ضروری است تعریف روشنی در خصوص سه متغیر پیش گفته ارائه شود. برای اساس منظور از پذیرش «تصمیم و یا احتمال انتشار گزارش پایداری» است؛ منظور از میزان «حجم یا مقدار گزارش» است که با سنجه‌هایی نظیر مقدار اطلاعات افشا شده براساس تعداد کلمات، جملات و یا صفحات گزارش قابل اندازه‌گیری است و منظور از کیفیت، نسبت به کارگیری داده‌های خاص، کمی و پولی در متن گزارش در مقایسه با استفاده از افشاهای روایی و توصیفی، استفاده از چارچوب‌های گزارشگری و اطمینان بخشی به گزارش‌ها است.

در این مطالعات پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری در نقش متغیر وابسته و سازوکارهای راهبری شرکتی در نقش متغیر مستقل توسط ادبیات بررسی شده است. در هر یک از جداول، در صورتی که متغیرهای جزئی‌تری در خصوص هر یک از سازوکارهای راهبری شرکتی مورد بررسی قرار گرفته است، با همان سطح از جزئیات در جداول مربوطه ارائه شده است. به‌عنوان مثال در تحلیل‌های انجام گرفته از مقالات، مشخص شده است ساختار مالکیت بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری تاثیرگذار است. متغیرهایی که محققان به منظور بررسی ساختار مالکیت مورد استفاده قرار داده‌اند شامل مالکیت نهادی، مالکیت داخلی، مالکیت خارجی، مالکیت دولتی، ساختار مالکیت و غیره است که همگی در جدول شماره ۳ ارائه شده‌اند. بررسی هر یک از سازوکارها و یافته‌های حاصل از تحقیقات گذشته به سایر محققین کمک خواهد کرد تا خللهای تحقیق در هر یک از حوزه‌ها را شناسایی نمایند.

ساختار مالکیت

براساس نظریه ذینفعان تفاوت در ساختارهای مالکیت به‌عنوان یکی از سازوکارهای راهبری شرکتی می‌تواند بر ارتباط بین ذینفعان و شرکت و همچنین افشای اطلاعات عملکرد پایداری تاثیر گذارد. متغیرهای متعددی نظیر مالکیت سهامداران نهادی، مالکیت دولتی، مالکیت داخلی و خارجی، مالکیت خانوادگی، پذیرش در بازارهای سرمایه، تمرکز مالکیت و غیره در ادبیات پژوهش مورد بررسی محققان بوده است. در خصوص تاثیر برخی از متغیرهای پیش گفته بر گزارشگری پایداری، ادبیات پژوهش به نتیجه‌گیری مشخصی دست یافته و در

خصوص برخی دیگر از متغیرها، پژوهش‌های جامع‌تری مورد نیاز است. نتایج حاصل از بررسی مطالعات نمونه پژوهش در خصوص برخی از مهمترین انواع ساختار مالکیت در ادامه ارائه شده است.

با توجه به نفوذ قابل ملاحظه سرمایه‌گذاران نهادی در شرکت‌های سرمایه‌پذیر و تاثیرگذاری آنها بر تصمیمات مدیران، این گروه می‌تواند به‌عنوان مانع و یا مشوق افشای اطلاعات پایداری در نظر گرفته شوند. براساس فرضیه نظارت فعال، آن دسته از سرمایه‌گذاران نهادی که دارای افق بلندمدت و مشارکت فعال در شرکت‌ها هستند، تمایل دارند تا از منافع اقدامات مربوط به پایداری عملکرد بهره‌مند شوند (Aluchna et al., 2022). افشای اطلاعات عملکرد پایداری با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی به سرمایه‌گذاران نهادی کمک می‌کند تا با پیش‌بینی سود و جریان‌های نقدی آتی، ریسک‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری خود را ارزیابی کنند (Yu et al., 2020). از طرفی سرمایه‌گذاران نهادی، شرکت‌های پایدار را برای سرمایه‌گذاری انتخاب می‌کنند تا در مورد ارزش‌های اخلاقی خود به بازار علامت‌دهی کنند (Grougiou et al., 2016). در مقابل فرضیه نظارت فعال، نظریه منافع شخصی قرار دارد، حامیان این نظریه معتقدند سرمایه‌گذاران نهادی برای دستیابی به اهداف تجاری، بیشتر تمایل به دسترسی محرمانه به اطلاعات دارند. دسترسی مالکان نهادی به اطلاعات محرمانه سبب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی می‌شود و در چنین موقعیتی ممکن است مالکان نهادی تمایل کمتری به تشویق مدیریت برای گزارشگری با کیفیت در ابعاد غیرمالی داشته باشند (معصومی و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به نتیجه حاصل از بررسی مطالعات نمونه پژوهش، تاثیر مالکیت نهادی بر گزارشگری پایداری نیازمند بررسی‌های بیشتر می‌باشد و یافته‌ها در شرایط جغرافیایی مختلف متفاوت است. با این وجود یافته‌های حاصل از مطالعات داخلی عمدتاً به تاثیر مثبت مالکان نهادی اشاره دارند.

ساختارهای مالکیت متمرکز با ایجاد تضاد منافع به مالکان کنترلی امکان می‌دهد تا از کنترل موثر خود برای تاثیرگذاری بر میزان و کیفیت افشای اطلاعات استفاده کنند. براساس دیدگاه Fan and Wong (2002)، مالکیت متمرکز منتج به دو رویکرد متفاوت در رویه‌های افشا می‌شود. براساس رویکرد اول اطلاعات افشا شده عمدتاً منعکس‌کننده منافع سهامدار کنترلی در خصوص نحوه توصیف وضعیت اقتصادی شرکت است. از طرف دیگر تمرکز مالکیت می‌تواند تاثیر مثبتی بر افشای اطلاعات داشته باشد زیرا سهامداران کنترلی در

راستای بقای بلندمدت شرکت تمایل دارند حسن شهرت شرکت را حفظ کنند و به منظور کسب منافع شخصی انگیزه دارند تا اطلاعات مناسب در خصوص عملکرد غیر مالی شرکت را منتشر کنند (García et al., 2016). یافته‌های حاصل از مطالعات حاکی از آن است که در عمده موارد مالکیت متمرکز منتج به عدم ارائه اطلاعات به استفاده‌کنندگان برون سازمانی شده و در نتیجه تاثیر منفی بر گزارشگری پایداری داشته است.

مالکیت سهام توسط مدیران، اعضای هیات مدیره و کارکنان از سازوکارهایی است که دارای اثر انگیزشی برای همسوسازی منافع مدیران و مالکان است. با این حال اگر سطح مالکیت داخلی منتج به تمرکز مالکیت و قدرت گردد و عوامل انگیزشی اندک باشد تضاد منافع ایجاد می‌شود و رویکرد مربوطه اثربخش نخواهد بود و موجب کاهش فشار لازم برای ارائه اطلاعات عملکرد پایداری توسط شرکت می‌گردد. مالکیت متمرکز داخلی موجب می‌شود تقاضا برای افشای اطلاعات با هدف پاسخگویی و شفافیت به دلیل نمایندگی محدود منافع خارجی، نسبتاً کمتر شود. از این رو در چنین شرایطی هزینه‌های سرمایه‌گذاری برای افشای اطلاعات پایداری ممکن است از منافع آن بیشتر باشد (Grougiou et al., 2016). در مقابل مالکیت داخلی (مالکیت خانوادگی) محدود موجب خواهد شد تا به جهت پاسخگویی به ذینفعان، افشای گزارش‌های پایداری افزایش یابد (Nekhili et al., 2017) و اعضای هیات مدیره به‌عنوان تهیه‌کنندگان و مسئولان صورت‌های مالی، موجبات تسریع در فرآیند افشای گزارش‌های پایداری را فراهم آورند. بررسی یافته‌های حاصل از نمونه پژوهش حاکی از آن است که تاثیر مالکیت داخلی در بسترهای مختلف متفاوت بوده و این حوزه نیازمند بررسی‌های عمیق‌تر است.

در خصوص پذیرش در بازارهای سرمایه لازم به توضیح است که با پذیرش در بازارهای سرمایه، شرکت‌ها در معرض دید سرمایه‌گذاران بالقوه قرار می‌گیرند و در پاسخ به فشارهای این گروه از سرمایه‌گذاران، اقدام به انتشار گزارش‌های پایداری می‌کنند. از طرفی براساس دیدگاه‌های نظریه نهادی، شرکت‌های پذیرفته شده عموماً تحت مجموعه‌ای از الزامات بازار سرمایه قرار دارند که اغلب تعیین‌کننده نوع و مقدار اطلاعات قابل ارائه است (De Grosbois and Fennell, 2022). از طرفی شرکت‌هایی که در سایر بورس‌ها (به جز بورس کشور محل فعالیت) پذیرفته شده‌اند به دلیل قرار گرفتن در معرض نظارت‌های بیشتر،

تمایل بیشتری به پاسخگویی به ذینفعان دارند. به منظور کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیر و مالک، غالباً این نوع از شرکت‌ها تحت مقررات سختگیرانه‌تری برای افشا هستند و انگیزه کمتری برای مشارکت در فعالیتهای سبزشویی دارند و از این رو گزارش‌های بیشتر و با کیفیت‌تری منتشر می‌کنند (Yu et al., 2020).

اطلاعات مربوط به نتایج حاصل از بررسی سایر متغیرهای مورد بررسی در ادبیات پژوهش نظیر مالکیت خارجی، قدرت نسبی سهامداران، هویت سهامدار، مالکیت منطقه‌ای، سهام خزانه و غیره در جدول شماره ۳ ارائه شده است. براساس اطلاعات مندرج در این جدول در خصوص برخی متغیرها نظیر تمرکز مالکیت، مالکیت نهادی، مالکیت دولتی و غیره ادبیات پژوهش به جمع‌بندی در خصوص تاثیر این متغیرها بر گزارشگری پایداری دست یافته است و در خصوص برخی دیگر از متغیرها نظیر مالکیت داخلی ضروری است بررسی‌ها با توجه به بسترهای نهادی، آستانه مالکیت و سایر انگیزه‌های شخصی مدیران انجام شود. در خصوص برخی دیگر از متغیرها نظیر مالکیت منطقه‌ای و غیره نیز به دلیل تعداد محدود مطالعات انجام شده امکان ارائه نتیجه‌گیری وجود ندارد و به پژوهش‌های بیشتر در این حوزه‌ها نیاز است.

جدول ۳: مرور مطالعات حوزه تاثیر ساختار مالکیت^۱

پذیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر
+	*		Cao et al. (2019)	مالکیت نهادی
		•	سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)؛ سیاسی و طالبیان درزی (۱۴۰۱)	
		+	دریایی (۱۴۰۰)، ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)	
		+	معصومی و همکاران (۱۳۹۷)	
		*	Weerathunga et al. (2020)	
			حسینی و حقیقت (۱۳۹۵)؛ مران جوری و علیخانی (۱۳۹۳)	
		-	Nekhili et al. (2017); Kim et al. (2020)	
		+	Nazari et al. (2017)	
		-	Yu et al. (2020); Huang et al. (2022)	
			ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۰)	
		*	Harjoto et al. (2020)	
			صیوحی و محمدزاده (۱۳۹۷)	
		+	Chi et al. (2020); Ting et al. (2021)	
		*	Grougiou et al. (2016)	
		-*	Chantziaras et al. (2020)	
		-	Aluchna et al. (2022)	
		-*	Nekhili et al. (2017)	

^۱ در تمامی جداول، «+» به معنای تاثیر مثبت با اهمیت، «-» به معنای تاثیر منفی با اهمیت و «*» به معنای تاثیر مثبت یا منفی بدون اهمیت است. علامت «•» مربوط به مطالعاتی است که تاثیرات آنها به صورت کیفی شناسایی شده است.

پذیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر
*			Liao et al. (2015)	مالکیت داخلی
		+	Al-Shaer & Zaman (2016) Huang et al. (2022) ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)	
	+		عامری (۱۳۹۸): پورخانی زاکله بری و همکاران (۱۳۹۹)	
		-	Yu et al. (2020)	
+	*		Grougiou et al. (2016)	
		-	Ramón-Llorens et al. (2019) ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)	مالکیت خارجی
		*	Weerathunga et al. (2020); Park et al. (2023)	
		*	Hamed et al. (2022)	
		-	Yu et al. (2020); Garanina & Aray (2021)	
+			Park et al. (2023)	
		-	Ting (2021)	نوع مالکیت خارجی
	+		Lu & Wang (2021); Bradbury et al. (2022)	
		+	Correa-Garcia et al. (2020); Garanina & Aray (2021)	
+	+		Park et al. (2023)	
		*	Zhang et al. (2022)	
		-	Cao et al. (2019)	تمرکز مالکیت
		-	Ramón-Llorens et al. (2019) خوزین و همکاران (۱۳۹۷)	
		+	García et al. (2016) دریایی (۱۴۰۰)	
		-	Huang et al. (2022); Correa-Garcia et al. (2020)	
	+		حاجیها و شاکری (۱۳۹۸): بهارمقدم و همکاران (۱۳۹۲)	
		*	Park et al. (2023)	
		*	صیوچی و محمدزاده (۱۳۹۷)	
*			Park et al. (2023)	
		-	Ting (2021); Liao et al. (2015)	
+	+		Cao et al. (2019)	
		-	Cao et al. (2019)	قدرت نسبی سهامداران اقلیت
		+	Aray et al. (2021)	مشابهت هویت سهامداران
		*		مالکیت دولتی
		*	خوزین و همکاران (۱۳۹۷)	
		+	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)	
	+		پورخانی زاکله بری و همکاران (۱۳۹۹)	
		*	صیوچی و محمدزاده (۱۳۹۷)	
+			Huang & Wang (2022)	پذیرش در بازارهای سرمایه
+	+		De Grosbois & Fennell (2022)	
		*	Beddewela & Herzig (2013)	
+			Chi et al. (2020)	مالکیت منطقه‌ای
		*	Zhang et al. (2022)	
		-*	Aluchna et al. (2022)	سهام خزانه
		*	Busco et al. (2019)	
		-	Cabeza-García et al. (2017)	مالکیت خانوادگی
	+		Abdelfattah & Aboud (2020)	
*			Ott et al. (2017)	

پذیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر
*			Aluchna et al. (2022)	مالکیت توسط صندوق‌ها
*			Koseoglu et al. (2021)	مالکیت توسط سایر شرکت‌ها
*			Aluchna et al. (2021)	ساختار مالکیت
	•		سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)	

هیات مدیره

ادبیات پژوهش نشان داده است که سازوکارهای موثر راهبری شرکتی موجب کاهش هزینه‌های نمایندگی مرتبط به جدایی مالکیت از مدیریت است (Yu et al., 2020). براساس نظریه ذینفعان، هیات مدیره نه تنها حامی منافع سهامداران، بلکه حامی منافع تمامی ذینفعان است. از منظر این نظریه، هیات مدیره سازوکارهای لازم برای تعامل با ذینفعان را در نظر گرفته و تیم مدیریت را تشویق می‌کند تا به مسائل پایداری توجه داشته باشند (Kılıç et al., 2021). به منظور بررسی تأثیرات هیات مدیره بر گزارشگری پایداری محققان متغیرهای مختلفی را در نظر گرفته‌اند. بخش عمده‌ای از مطالعات موجود در نمونه پژوهش به بررسی تأثیر استقلال، اندازه و وجود کمیته‌های تخصصی بر گزارشگری پایداری پرداخته‌اند. با توجه به دیدگاه‌های ارائه شده در ادبیات پژوهش، شرکت‌هایی که دارای کمیته پایداری هستند، در خصوص عملکرد غیرمالی خود دغدغه‌مند هستند و تمایل بیشتری برای انتشار سیاست‌ها و رویه‌های پایداری خود دارند (Nekhili et al., 2017). کمیته‌های پایداری به حل تعارضات میان انتظارات سهامداران نسبت به سود کوتاه مدت و ایجاد ارزش در بلندمدت کمک می‌کنند (Kılıç et al., 2021). نظارت موثر بر استراتژی‌ها و سیاست‌های پایداری، افزایش اثربخشی سیاست‌های پایداری، مدیریت ریسک‌ها و فرصت‌های مرتبط با پایداری و افزایش میزان افشائیات ارائه شده به سهامداران، از مزایای وجود کمیته‌های پایداری است. اگر کمیته‌های پایداری فقط برای ایجاد تصویر مطلوب و مدیریت برداشت ذینفعان تشکیل شوند، نقش آنها در بهبود عملکرد و گزارشگری محدود خواهد شد. علی‌رغم مزایای تشکیل کمیته، مدیران غیرموظف ممکن است به دلایلی نظیر عدم تمایل به از دست دادن تسلط خود بر مسائل پایداری و عدم استقلال واقعی، مخالف تشکیل کمیته‌های پایداری باشند (Kılıç et al., 2021). مطالعات نمونه پژوهش با بررسی جنبه‌های مختلف کمیته‌های پایداری، به جمع‌بندی در خصوص تأثیرات مثبت حضور کمیته‌ها بر گزارشگری پایداری دست یافته است.

به‌عنوان یکی دیگر از سازوکارهای راهبردی شرکتی، هیات مدیره بزرگ تخصص و منابع متنوع و حیاتی برای انجام فعالیت‌های پایداری (Nekhili et al., 2017)، انتصاب مدیرانی با مهارت و تخصص لازم برای مدیریت مسائل پایداری و تشکیل کمیته‌های پایداری (Kılıç et al., 2021) را در اختیار شرکت قرار می‌دهد و تاثیر مثبتی بر فرآیند تصمیم‌گیری، یکپارچه سازی اطلاعات و افشای داوطلبانه دارد (Busco et al., 2019). اگرچه افزایش تعداد اعضای هیات مدیره می‌تواند توانایی هیات مدیره برای نظارت بر رفتار مدیران را افزایش دهد اما هیات مدیره بزرگتر مشکلات سواری مجانی، عدم هماهنگی میان اعضا و کند شدن روند تصمیم‌گیری را نیز به همراه دارد (Yu et al., 2020). برخی از محققان به این نتیجه رسیده‌اند که هیات مدیره‌های بزرگ به احتمال زیاد ناکارآمد هستند چرا که برنامه‌ریزی جلسات و رسیدن به اجماع در چنین شرایطی دشوار است و در نتیجه توانایی نظارتی هیات مدیره کاهش می‌یابد و افشای داوطلبانه اطلاعات کمتر می‌گردد. با این حال یافته‌های حاصل از پژوهش‌ها موید این مطلب است که افزایش تعداد اعضای هیات مدیره موجب نظارت موثرتر و بهبود رویه‌های گزارشگری خواهد شد. با این حال برخی از مطالعات داخلی به رابطه معناداری میان تعداد اعضای هیات مدیره و گزارشگری پایداری دست نیافته‌اند. احتمالاً با توجه به آنکه میانگین تعداد اعضای هیات مدیره شرکت‌های ایرانی معادل پنج نفر است، تنوع بااهمیتی در تعداد اعضای هیات مدیره وجود ندارد و به همین علت رابطه معناداری میان اندازه هیات مدیره و گزارشگری پایداری مشاهده نشده است.

مطالعات دیگری از فراوانی تعداد جلسات هیات مدیره به‌عنوان شاخصی برای سنجش حجم کاری و هوشیاری هیات مدیره استفاده کرده‌اند. یافته‌های این مطالعات نشان داد که هیات مدیره‌های فعال‌تر منجر به کنترل و نظارت بهتر و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شده و تمایل به افشای اطلاعات به ذینفعان در چنین شرایطی بیشتر خواهد بود (Busco et al., 2019). یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که جمع‌بندی در خصوص نحوه تاثیر تعداد جلسات هیات مدیره بر گزارشگری پایداری به نتیجه مشخصی دست نیافته و این حوزه نیازمند بررسی‌های بیشتر است. عدم تاثیر معنادار این متغیر بر گزارشگری پایداری می‌تواند حاکی از آن باشد که در بسیاری از جلسات هیات مدیره مسائل پایداری مطرح نمی‌شود و از این رو افزایش تعداد جلسات تاثیر بااهمیتی بر گزارشگری پایداری ندارد.

متغیر استقلال هیات مدیره از جمله متغیرهایی است که ادبیات پژوهش نسبت به آن توجه ویژه‌ای داشته است. به دلیل آنکه مدیران غیرموظف کمتر از مدیران موظف تحت فشار مدیران و سهامداران قرار دارند، استقلال بیشتری در رویه‌های مدیریت خود دارند، علاقه بیشتری به رعایت مقررات و رفتار مسئولانه دارند، بیشتر به ذینفعان توجه می‌کنند و شرکت‌ها را تشویق می‌کنند تا کمیته‌های پایداری را تشکیل دهند و علاقه بیشتری به بهبود و حفظ مسئولیت اجتماعی شرکت از خود نشان می‌دهند. انتظار می‌رود اعضای غیرموظف هیات مدیره از انتشار اطلاعات به‌عنوان راهی برای اطمینان از حفظ شهرت خود دفاع کنند و در نتیجه افشای داوطلبانه را ترویج نمایند (Busco et al., 2019). یافته‌های حاصل از بررسی نمونه پژوهش نیز نشان می‌دهد که استقلال هیات مدیره تأثیری مثبت بر گزارش‌های پایداری دارد.

جدول ۴: مرور مطالعات حوزه تأثیر هیات مدیره

پذیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر	
	+		Beddewela & Herzig (2013)	اندازه هیات شریعت	
+	+	*	Cao et al. (2019)		
	+		عامری (۱۳۹۸)؛ حیدری و همکاران (۱۳۹۷) Mahmood & Orazalin (2017); Lu & Wang (2021)		
	+	*	Ramón-Llorens et al. (2019)		
	*		Beddewela & Herzig (2013); Busco et al. (2019); Park et al. (2023)		
	*	-	عبدی و همکاران (۱۳۹۹)؛ خواجوی و همکاران (۱۳۹۷) Nekhili et al. (2017)		
	*	-	García et al. (2019)		
		+	Abolfathi & Zaman (2016); Correa-Garcia et al. (2020); Garanina & Aray (2021) ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)		اندازه هیات مدیره
+		+	Koseoglu et al. (2021)		
+		*	Kılıç et al. (2021)		
		*	Yu et al. (2020)		
.			Thoradeniya et al. (2022) سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)		
+			Liao et al. (2015)		
*			Park et al. (2023)		
		-	صیوحی و محمدزاده (۱۳۹۷)	استقلال هیات مدیره	
	+		Beddewela & Herzig (2013); Lu & Wang (2021) عامری (۱۳۹۸)؛ ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)؛ حیدری و همکاران (۱۳۹۷)؛ زندلی (۱۴۰۱)؛ معصومی و همکاران (۱۳۹۷)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۹)؛ بهارمقدم و همکاران (۱۳۹۲)؛ کمانگری و صفری گرایلی (۲۰۱۷)		
	+	*	Weerathunga et al. (2020)		
+	+	*	Cao et al. (2019)		

پذیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر	
		*	Busco et al. (2019); Zhang et al. (2022); Liao et al. (2015); Park et al. (2023); Mahmood & Orazalin (2017) حسینی و حقیقت (۱۳۹۵)؛ مران جوری و علیخانی (۱۳۹۳)؛ برزگر و همکاران (۱۳۹۸)؛ خواجوی و همکاران (۱۳۹۷)	وجود کمیته	
		-	Nekhili et al. (2017) عبدی و همکاران (۱۳۹۸)		
		+*	Koseoglu et al. (2021); Kılıç et al. (2021)		
		+	Harjoto et al. (2020)		
		*	Al-Shaer & Zaman (2016); Correa-Garcia et al. (2020); Garanina & Aray (2021); Zhang et al. (2022) صیوحی و محمدزاده (۱۳۹۷)		
		+	Liao et al. (2015); Park et al. (2023)		
		•	سیاسی و اسمعیلی کچانی (۱۳۹۳)		
		-	Yu et al. (2020) یوسفی اصل و همکاران (۱۴۰۲)؛ ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۰)		
		*	Al-Shaer & Zaman (2016); Bradbury et al. (2022)		
		*	Mahmood & Orazalin (2017) حسینی و حقیقت (۱۳۹۵)		اندازه کمیته
		+	Kılıç et al. (2021)		
		+	Liao et al. (2015)		
		+	Román et al. (2021)		
		+	Aluchna et al. (2022); Lu & Wang (۲۰۲۱)		
		+	Bradbury et al. (2022)		
		+	حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)؛ برزگر و همکاران (۱۳۹۸)		
		*	عبدی و همکاران (۱۳۹۹)		
		+	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)		
		+	حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)؛ برزگر و همکاران (۱۳۹۸)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۹)	استقلال کمیته	
		+	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)		
		•	سیاسی و اسمعیلی کچانی (۱۳۹۳)		
		*	عبدی و همکاران (۱۳۹۸)		
		+	حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)؛ برزگر و همکاران (۱۳۹۸)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۹)		
		+	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)		
		+	حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)		
		+	برزگر و همکاران (۱۳۹۸)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۹)		
		+	Bradbury et al. (2022)		تخصص اعضای کمیته
		+	Bradbury et al. (2022)		
		*	Bradbury et al. (2022)		
		*	Bradbury et al. (2022)		
		+	Bradbury et al. (2022)		
		+	حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)		
		+	تعدد جلسات		
		+	تنوع جنسیتی		
		+	برزگر و همکاران (۱۳۹۸)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۸)؛ عبدی و همکاران (۱۳۹۹)		
		+	Bradbury et al. (2022)	اثر بخشی کمیته های تخصصی	
		+	Bradbury et al. (2022)		
		*	Bradbury et al. (2022)		
		*	Bradbury et al. (2022)		
		+	Bradbury et al. (2022)		
		+	ترکیب		
		+	اختیار		
		*	منابع		
		*	نمایندگی		
		+	عملکرد عمومی		
		+*	Busco et al. (2019)		

طبقه متغیر	نویسندگان	کیفیت	میزان پذیرش
تعداد جلسات هیات مدیره	سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)	.	
	Aluchna et al. (2022)	+	
	حسینی و حقیقت (۱۳۹۵)	*	
	Nekhili et al. (2017)	*	
	حیدری و همکاران (۱۳۹۷)	*	
دوگانگی مسئولیت مدیرعامل	Liao et al. (2015)	*	
	* Al-Shaer & Zaman (2016)	*-	
	Nekhili et al. (2017)	*	
	Cao et al. (2019)	*-	
	Ramón-Llorens et al. (2019)	-	
	ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)؛ معصومی و همکاران (۱۳۹۷)	-	
	* Zhang et al. (2022)	-	
	یوسفی اصل و همکاران (۱۴۰۲)؛ صیوحی و محمدزاده (۱۳۹۷)	-	
	Weerathunga et al. (2020)	+	
	حسینی و حقیقت (۱۳۹۵)؛ خواجوی و همکاران (۱۳۹۷)	*	
مدت تصدی مدیرعامل	Liao et al. (2015)	*	
	بهارمقدم و همکاران (۱۳۹۲)	*	
	* Koseoglu et al. (2021)	+	
	* Kılıç et al. (2021)	*	
	Nekhili et al. (2017)	+ -	
انتساب اعضای هیات مدیره	Ramón-Llorens et al. (2019)	-	
	Ramón-Llorens et al. (2019)	-	
قدرت مدیران عامل	Cabeza-García et al. (2017)	• -	
	Thoradeniya et al. (2022)	•	
راهبری خانوادگی	Garanina & Aray (2021)	+	
	Abdelfattah & Aboud (2020)	+	
	Lu & Wang (2021)	+	
ترکیب اعضای هیات مدیره	Park et al. (2023)	+	
	عامری (۱۳۹۸)	*	
اعضای خارجی هیات مدیره	ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)	-	
	سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)	•	
جبران خدمات	ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)	+	
	افضلی و همکاران (۱۴۰۲)	-	
تخصص اعضای هیات مدیره	سیاسی و اسمعیلی کجانی (۱۳۹۳)	•	
	ملکیان و همکاران (۱۳۹۸)	+	
ثبات هیات مدیره	مادی گرابی هیات مدیره	-	
	دوشغله بودن اعضای هیات مدیره	•	

مدیریت

با توجه به آنکه تصمیم به انتشار و افشای اطلاعات مربوط به عملکرد پایداری از طرف مدیریت است، ویژگی‌های شخصی مدیران و انگیزه‌های آنها بر پذیرش، میزان و کیفیت این گزارش‌ها تاثیرگذار است. ارزش‌های هنجاری افراد پیش‌بینی‌کننده نوع و میزان مشارکت در گزارشگری پایداری است و صداقت مدیران در پذیرش اطلاعات عملکردی ارائه شده

از طرف ذینفعان تاثیر گذار است (Xiao & Shailer, 2022). با در نظر داشتن تاثیر گذاری مدیران بر رویه‌های گزارشگری پایداری، مدیران فرصت طلب ممکن است برای دستیابی به منافع شخصی، اطلاعات مربوط به عملکرد پایداری را به صورت تحریف شده افشا کنند (عبدی و همکاران، ۱۳۹۹). در شرایطی که افشای عملکرد پایداری به صورت اختیاری انجام شود امکان استفاده مدیریت از این ابزار به عنوان راهبردی برای دورساختن افکار جامعه از موضوعات نگران کننده درباره شرکت وجود دارد (شفاعت و همکاران، ۱۴۰۰).

برخی از مدیران با نفوذ می‌توانند با روابطی که با جامعه و سایر سازمان‌ها دارند برای شرکت مزیت رقابتی ایجاد کنند. چنین مدیران قدرتمندی هنگام تصدی سمت‌های مدیریتی در شرکت شهرت و اعتبار به ارمغان می‌آورند و ارتباطات خارجی با اهمیتی با سایر سازمان‌های خارجی دارند. از این رو چنین مدیرانی تمایل دارند تا به منظور حفظ مشروعیت خود، شرکت را تشویق به گزارشگری کنند. این پیوندهای خارجی به شرکت اجازه می‌دهد تا از فرصت‌های خود برای برقراری ارتباط با افراد قدرتمند، دستیابی به اطلاعات و منابع مالی استفاده نماید (Ramón-Llorens et al., 2019). در صورتی که جبران خدمات یا ایجاد و بهبود فرصت‌های شغلی به عملکرد غیر مالی مدیران وابسته باشد، مدیران انگیزه بیشتری برای علامت‌دهی در خصوص عملکرد خود خواهند داشت و با احتمال بیشتری اقدام به گزارشگری خواهند کرد (Busco et al., 2019). با این حال یکی از دلایل عدم حمایت مدیران ارشد دنبال کردن پارادایم سنتی تمرکز بر نتایج مالی است. در چنین شرایطی گزارشگری پایداری به جای آنکه به عنوان عناصر اصلی کسب و کار در نظر گرفته شود به عنوان اقداماتی لوکس و زیبا در نظر گرفته می‌شود (Thoradeniya et al., 2022).

جدول ۵: مرور مطالعات حوزه تأثیر مدیران

میزان پذیرش	کیفیت	نام نویسندگان	طبقه متغیر
	•	Xiao & Shailer (2022)	مسئولیت پذیری و حمایت مدیران
	•	Li & Belal (2018); Kuo et al. (2016)	
	•	Xiao & Shailer (2022)	تخصص و صلاحیت مدیران
	+•	Ramón-Llorens et al (۲۰۱۹) .	
	•	Thoradeniya et al. (2022)	

طبقه متغیر	نام نویسندگان	کیفیت	میزان پذیرش
سابقه مدیر در ارائه اطلاعات پایداری معتبر ^۱	Xiao & Shailer (2022)	•	
	Xiao & Shailer (2022)	•	
تعهدات و الزام مدیران	Gallego-Alvarez & Ortas (2017); Thoradeniya et al. (2022)	•	
	Xiao & Shailer (2022)	•	
صداقت و قابل اعتماد بودن ^۲ مدیریت	Huang & Wang (2022)	*	
تعداد مدیران	Li & Belal (2018); Gallego-Alvarez & Ortas (2017); Thoradeniya et al. (2022); Yeh et al. (2014)	•	
انگیزه‌های مدیران (نظیر حفظ و بهبود فرصت‌های شغلی)	Busco et al. (2019)	+*	
	Ramón-Llorens et al. (2019)	*	
قدرت مدیران	زندگی (۱۴۰۱)	+	
	Liao et al. (2015)	*	
جبران خدمات مدیران	Mahmood & Orazalin (2017)	+	
	محمدی و همکاران (۱۴۰۰)	-	
اختلالات ادراکی مدیرعامل	حاجی هاشمی و زینوسفادرائی و عبدلی (۱۳۹۹)	+	
	محمدی و همکاران (۱۴۰۰)	*	
	دلیری و همکاران (۱۳۹۹)	-	
	محمدی و همکاران (۱۴۰۰)	-	
	مران جوری و علی خانی (۱۳۹۹)	*	
	شفاعت و همکاران (۱۴۰۰)	+	
تیپ شخصیتی مدیران	اخترشناس و همکاران (۱۳۹۹)	•	

اطمینان بخشی

اطمینان بخشی به گزارش‌های پایداری با افزایش صحت، کامل بودن و قابلیت اتکای گزارش‌های پایداری موجب کاهش هزینه سرمایه، کاهش خطای پیش بینی تحلیلگران، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مالک و مدیر، افزایش شفافیت اطلاعاتی و بهبود کیفیت گزارش‌ها می‌گردد (Ballou et al., 2018). تصمیم به بررسی گزارش‌های پایداری توسط یک شخص مستقل، نشان دهنده تعهد شرکت به گزارشگری با کیفیت است. با افزایش مزایای اطمینان بخشی به گزارش‌های پایداری انتخاب حسابرس اهمیتی دوچندان می‌یابد (Maroun, 2019). در صورتی که برای اطمینان بخشی به گزارش‌های پایداری از خدمات موسسات حسابرسی استفاده شود نه تنها دقت عددی گزارش‌ها افزایش می‌یابد بلکه از بروز خطا در گزارش‌های آتی نیز پیشگیری می‌شود (Ballou et al., 2018). بررسی‌های گسترده‌تر منتج به کشف خطاهای بیشتر شده و اطلاعات قابل اتکاتری برای تصمیم‌گیری مدیران و یا گزارشگری به ذینفعان فراهم می‌کنند (Maroun, 2019). به دلیل شهرت و

¹ credible

² trustworthiness

کیفیت بالاتر، استفاده از خدمات حسابداری یکی از ۴ بزرگ می‌تواند در خصوص کیفیت اطمینان بخشی ارائه شده علامت دهی کند (Hamed et al., 2022). این احتمال نیز وجود دارد که اطمینان بخشی به گزارش‌های پایداری منتج به بهبود کیفیت گزارش‌ها نشده و مزایای ناشی از آن محدود به افزایش اعتماد نسبت به گزارش‌ها باشد. بسیاری از منتقدان به اطمینان بخشی مدعی هستند که اطمینان بخشی تحت تاثیر مدیریت است و از این رو نمی‌تواند کیفیت گزارش‌ها را به چالش بکشد، در جلب مشارکت ذینفعان برای شناسایی دغدغه‌ها ناتوان است و به دلیل گستردگی قلمرو مورد بررسی و ابهام در خصوص استقلال حسابرسان و استفاده از سنج‌های مناسب با انتقاداتی رو به رو است. علاوه بر این به دلیل ارائه اطمینان محدود (پایین‌تر از سطح اطمینان ارائه شده در حسابداری مالی)، برای بهبود کیفیت گزارش‌ها کافی نیست (Ballou et al., 2018). علی‌رغم انتقادات وارد شده، مطالعات حاضر در نمونه پژوهش به تاثیر مثبت اطمینان بخشی بر کیفیت گزارش‌های پایداری دست یافته‌اند.

جدول ۶: مرور مطالعات حوزه تأثیر اطمینان بخشی

کیفیت	میزان پذیرش	نویسندگان	طبقه متغیر
+*		Ballou et al. (2018)	اجرای حسابداری
+		Maroun (2019)	
.		Xiao & Shailer (2022)	
+		Ballou et al. (2018); Maroun (2019) دریایی (۱۴۰۰)	کیفیت حسابرسان (استفاده از استانداردهای اطمینان بخشی، نوع حسابرسان)
.		Xiao & Shailer (2022)	
+		بهارمقدم و همکاران (۱۳۹۲)	
-		Hamed et al. (2022)	
+		بوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)	
+*		Weerathunga et al. (2020)	
.*		Cao et al. (2019)	
+		Román et al (2021)	
.*		Cao et al. (2019)	
.		Gallego-Álvarez & Ortas (2017)	
.		Xiao & Shailer (2022)	ویژگی‌های حسابرسان (استقلال، شهرت، تخصص)
.		Chiba et al. (2018)	سطوح و دامنه حسابداری (حجم رسیدگی، دامنه ^۱ اطمینان بخشی)
+		Maroun (2019)	حق الزحمه حسابداری
*		دریایی (۱۴۰۰)	

¹ scope

کیفیت کنترل‌های داخلی

چارچوب کنترل‌های داخلی کوزو (۲۰۱۳) دامنه کنترل‌های داخلی را از گزارش‌های مالی خارجی به گزارش‌های غیر مالی توسعه داده است. محققان به این نتیجه رسیده‌اند که کنترل‌های داخلی تاثیر قابل توجهی بر سطح افشای اطلاعات پایداری دارد. زمانی که کارایی کنترل‌های داخلی یک سازمان بالاتر باشد، به منظور تحقق الزامات رعایت، شرکت گزارشگری بیشتر و با کیفیت‌تری خواهد داشت. کنترل‌های داخلی با کیفیت‌تر مدیران را قادر می‌سازد تا به سیاست‌های افشا متعهدتر باشند و اهداف بلندمدت شرکت را دنبال کنند، در چنین شرایطی مسائل نمایندگی مدیریت در افشای اطلاعات کاهش می‌یابد و از افشای انتخابی اطلاعات نیز جلوگیری می‌شود (Huang et al., 2022). بررسی نمونه پژوهش حاکی از آن است که تنها دو مطالعه (Huang et al., 2022 و Kuo et al., 2016) به بررسی تاثیر کیفیت کنترل‌های داخلی پرداخته‌اند و از این رو تعداد اندک مطالعات این حوزه امکان کسب نتیجه از یافته‌های پژوهش را با محدودیت مواجه می‌کند.

ریسک شرکت

اگر شرکت‌ها تنها به منافع سهامداران و بستانکاران توجه داشته باشند و بدون توجه به مسئولیت‌های اجتماعی خود از منافع سایر ذینفعان غافل شوند، اعتراضات نسبت به عملکرد شرکت افزایش می‌یابد و ممکن است اتحادیه‌های کارگری تشکیل شده و اقدامات قانونی علیه شرکت صورت پذیرفته و در نتیجه ریسک عملیاتی شرکت افزایش یابد (Zhao et al., 2016). بسیاری از محققان دیگر با این فرض که شرکت‌هایی با ریسک سیستماتیک کم، از نظر اقتصادی پایدارتر و با ثبات‌تر هستند، به این نتیجه دست یافته‌اند که این نوع از شرکت‌ها با احتمال بیشتری در فعالیتهای گزارشگری سرمایه‌گذاری می‌کنند و برخی دیگر از مطالعات با این استدلال که شرکت‌های ریسکی به جهت حفظ مشروعیت اقدام به انتشار گزارش‌های پایداری می‌کنند (Nekhili et al., 2017) به نتایج متفاوتی دست یافته‌اند.

جدول ۷: مرور مطالعات حوزه تأثیر ریسک شرکت

طبقه متغیر	نویسندگان	کیفیت	میزان	پذیرش
ریسک بازده	Harjoto et al. (2020); Melloni et al. (2017)	.*		

طبقه متغیر	نویسندگان	کیفیت	میزان	پذیرش
ریسک سیستماتیک	Cao et al. (2019)		-	
	Nekhili et al. (2017)		+*	
	Cao et al. (2019)		*	+*
	Grougiou et al. (2016)			-
ریسک دعاوی حقوقی	Kim et al. (2020)		*	
	Grougiou et al. (2016) ; Chantziaras et al. (2020)			+*

نظارت و پاسخ خواهی

مطالعات نشان داده است که فشار بیشتر از سوی ذینفعان قدرتمند، مقررات گذاران و دولت و تدوین استانداردهای حرفه‌ای گزارشگری می‌تواند با محدود کردن فرصت‌های مدیران برای سبزشویی، منجر به گزارش‌های پایداری قابل اتکا گردد (Yu et al., 2020). Momin & Parker (2013) با بررسی دلایل عدم گزارشگری پایداری در کشور پاکستان دریافتند عدم مطالعه دقیق گزارش‌ها توسط ذینفعان، آگاهی اندک در خصوص مسئولیت اجتماعی و سطوح پائین علاقه و تخصیلات در خصوص رویه‌های پایداری از مهم‌ترین دلایل سطح پائین انتظارات ذینفعان در خصوص گزارشگری پایداری است و بنابراین شرکت‌های فعال در این کشور با تهدیدهای محدودی برای مشروعیت خود روبه‌رو هستند. علاوه بر هنجارهای غیررسمی و دلایل فرهنگی، مصاحبه‌شوندگان در این مطالعه فقدان مقررات رسمی، اجرای ضعیف قوانین بهداشت و ایمنی موجود، فقدان حقوق ذینفعان برای آگاهی از اطلاعات، نبود شفافیت و مجازات اندک در شرایط عدم رعایت قانون را از دلایل فقدان گزارشگری و کیفیت پائین گزارش‌های موجود اعلام کرده‌اند.

از دیگر سو مطالعات بررسی شده نشان داده است، شرکت‌هایی که در لیست‌های نظارتی محیط زیست قرار دارند، نه تنها گزارش‌های بیشتری منتشر می‌کنند، بلکه از لحن مثبت کمتری برای افزایش قابلیت اتکا و اعتبار گزارش‌های خود استفاده می‌کنند. قرار گرفتن در لیست‌های نظارتی محیط زیست، حاوی یک سیگنال منفی در خصوص میزان آلاینده‌گی این شرکت‌ها است. اگر چنین شرکت‌هایی در گزارش‌های خود از لحن مثبت استفاده کنند، از دیدگاه ذینفعان قابلیت اعتماد و اتکای این گزارش‌ها با ابهام رو به رو خواهد شد (Zhang et al., 2022).

جدول ۸: مرور مطالعات حوزه تأثیر نظارت و پاسخ‌خواهی

پدیرش	میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر
	•	•	Gallego-Álvarez & Ortas (2017)	پاسخ خواهی و تقاضای ذینفعان
	•		Li & Belal (2018); Zhao et al. (2016); Gallego-Álvarez & Ortas (2017); Thoradeniya et al. (2022); Kuo et al. (2016); Momin & Parker (2013)	
		•	Gallego-Álvarez & Ortas (2017)	جامعیت ذینفعان
		•	Gallego-Álvarez & Ortas (2017)	شکست در ایجاد سازوکارهای نظارتی
	+	+-	Zhang et al. (2022)	عضویت شرکت در لیست نظارت زیست‌محیطی
		+	Hamed et al. (2022)	الزامات گزارشگری
		*	García et al. (2019)	
	•		Li & Belal (2018); Gallego-Álvarez & Ortas (2017); Thoradeniya et al. (2022); Kuo et al. (2016); Momin & Parker (2013); Yeh et al. (2014)	
	+-	+-	Cao et al. (2019)	
		+*	Busco et al. (2019)	کیفیت مقررات
		-*	García et al. (2019)	جهت‌گیری کشور نسبت به ذینفعان

امتیاز عملکرد راهبری شرکتی

تعداد مطالعات صورت گرفته در خصوص تأثیر عملکرد راهبری شرکتی (به صورت کلی) بر گزارشگری پایداری با در نظر داشتن امتیاز راهبری شرکتی در شرکت مورد بررسی و همچنین امتیاز راهبری شرکتی در کشورهای مورد بررسی، حاکی از تعداد محدود این مطالعات است. با توجه به تعداد محدود مطالعاتی که عملکرد کلی راهبری شرکتی را در نظر گرفته‌اند و با توجه به یافته‌های متفاوت آنها، امکان نتیجه‌گیری در خصوص این متغیر وجود ندارد و مطالعات بیشتری مورد نیاز است.

جدول ۹: مطالعات حوزه تأثیر عملکرد راهبری شرکتی

میزان	کیفیت	نویسندگان	طبقه متغیر
	+	Hamed et al. (2022)	عملکرد راهبری شرکتی
	*-	Ballou et al. (2018)	
	+	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۲)	
	*	Melloni et al. (2017)	
	.	ابوالفتحی و همکاران (۱۴۰۰)	
	.	سپاسی و طالبیان درزی (۱۴۰۱)	
	+	Ramón-Llorens et al. (2019)	کشور محل فعالیت
	-	Lu & Wang (2021)	

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه تأثیر شرکت‌ها بر جامعه و محیط زیست به یک دغدغه جهانی بدل گردیده و انتظارات ذینفعان از نقش واحدهای تجاری در جامعه رو به افزایش است. اصول و قوانین برای رفتار شرکت‌ها در جامعه نیز به دنبال افزایش تقاضا برای شفافیت در حال توسعه است و شرکت‌ها به‌طور اختیاری یا الزامی گزارش‌های خود در خصوص عملکرد پایداری را منتشر می‌کنند. با این وجود ممکن است شرکت‌ها از گزارش‌های پایداری برای تأثیرگذاری بر درک ذینفعان از عملکرد شرکت استفاده کنند و اقدام به انتشار گزارش‌های گمراه‌کننده نمایند. از این رو لازم است ذینفعان برای اطمینان از قابلیت اتکای گزارش‌های پایداری سازوکاری در شرکت پیاده‌سازی کنند تا اطمینان حاصل شود اطلاعات افشا شده صادقانه و با کیفیت تهیه شده است. برای دستیابی به مدیریت پایداری اثربخش، پیاده‌سازی سازوکارهای راهبری شرکتی موثر از اهمیت بالایی برخوردار است (Ludwig and Sassen, 2022). یافته‌های حاصل از مطالعات کتابشناختی نیز حاکی از آن است که موضوع ارتباط میان راهبری شرکتی و گزارشگری پایداری یکی از موضوعات اصلی پژوهش طی سال‌های اخیر بوده است. پژوهش حاضر با بررسی تأثیر سازوکارهای راهبری شرکتی بر تمامی ابعاد گزارشگری پایداری، شواهد تجربی و نظری مرتبط را ارائه می‌کند.

با توجه به تأثیر گسترده ساختارهای راهبری شرکتی بر گزارشگری پایداری، دولت‌ها و مقررات‌گذاران باید ابتکاراتی را برای تأثیرگذاری بر ساختارهای هیات مدیره و سایر سازوکارهای راهبری شرکتی اجرا کنند. یافته‌های این مطالعه درک مدیران، مقررات‌گذاران و ذینفعان از نقش راهبری شرکتی در گزارشگری پایداری را تقویت کرده و برای مقررات‌گذاران و سیاست‌گذاران عمومی که نگران تأثیر ساختار راهبری شرکتی بر دستیابی به اهداف گزارشگری پایداری هستند تأثیرگذار است.

برای تحلیل یافته‌های پژوهش ذکر محدودیت‌های آن حائز اهمیت است. مطالعات نمونه پژوهش، برای تعیین پذیرش گزارشگری از مستندات متفاوت و برای سنجش کیفیت و میزان گزارشگری از سنجش‌های متفاوتی استفاده کرده‌اند. به‌عنوان مثال برخی از محققان گزارش‌های پایداری و برخی دیگر اطلاعات ارائه شده در وب‌سایت شرکت‌ها را بررسی کرده‌اند. محققان داخلی نیز برای تعیین میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری از تحلیل

گزارش فعالیت هیات مدیره و صورت‌های مالی بهره‌جسته‌اند. با توجه به آنکه رویه‌های اندازه‌گیری بر نتایج به دست آمده و متعاقباً یافته‌های حاصل از این مطالعه تأثیرگذار است، تحلیل نتایج می‌بایست با در نظر گرفتن این محدودیت صورت پذیرد. همچنین در تحلیل یافته‌های پژوهش باید این موضوع را در نظر داشت که گزارشگری پایداری در برخی کشورها داوطلبانه و در برخی دیگر الزامی است. با توجه به آنکه برخی از مطالعات نمونه پژوهش به صورت بین‌المللی انجام شده و تفکیکی میان شرکت‌هایی که مشمول قوانین گزارشگری پایداری هستند و سایر شرکت‌ها انجام نشده است، مطالعه حاضر نیز قادر به تفکیک سازوکارهای موثر بر هر یک از انواع این شرکت‌ها نبوده است. به صورت کلی تر با توجه به تأثیرات با اهمیت ساختارهای نهادی نظیر صنعت، فرهنگ، کشور محل فعالیت و غیره بر رویه‌های گزارشگری پایداری و با توجه به اینکه مطالعات نمونه پژوهش در بسترهای نهادی مختلفی صورت پذیرفته است، تفسیر و تحلیل نتایج می‌بایست با در نظر داشتن این تفاوت‌ها صورت پذیرد. محققان آتی می‌توانند با در نظر داشتن تفاوت در رویه‌های گزارشگری در ساختارهای نهادی متفاوت، به بررسی یافته‌های حاصل از مطالعات و مقایسه نتایج در ساختارهای نهادی متفاوت بپردازند. به‌عنوان مثال محققان می‌توانند رویه‌های گزارشگری پایداری و عوامل راهبری شرکتی موثر بر گزارش‌های پایداری را در صنایع مختلف بررسی و به مقایسه نتایج به دست آمده بپردازند. همچنین محققان می‌توانند بر این اساس که شرکت تحت الزامات قانونی اقدام به انتشار گزارش‌های پایداری می‌نماید و یا به صورت داوطلبانه اقدام به افشای عملکرد پایداری کرده است، به بررسی سازوکارهای راهبری شرکتی موثر بپردازند.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارد.

منابع

- ابوالفتحی، حسن، نوراله زاده، نوروز و جعفری، محبوبه. (۱۴۰۲). ارتقای کیفیت گزارشگری یکپارچه بر اساس شناسایی عوامل مؤثر شرکت‌ها از طریق رویکرد فراترکیب و تحلیل‌های کمی. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۱۵(۵۷)، <https://doi.org/1022034/iaar.2023.17276>

- ابوالفتحی، حسن، نوراله زاده، نوروز، جعفری، محبوبه و خسروی پور، نگار. (۱۴۰۰). بررسی پیامدهای اقتصادی کیفیت گزارشگری یکپارچه با توجه به نقش ویژگی های شرکتی. پژوهش های تجربی حسابداری، ۱۱(۲)، ۲۳۵-۲۶۲. <https://doi.org/10.22051/jera.2020.28925.2580>
- اخترشناس، داریوش، خدای پور، احمد و پورحیدری، امید. (۱۳۹۹). تدوین مدل عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی در ایران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۷ (۶۵)، ۱۷۵-۲۰۱. <https://doi.org/10.22054/qjma.2019.47002.2061>
- افضلی، آزاده، اشرفی، مجید، نادریان، آرش و گرگانلی دوجی، جمادوردی. (۱۴۰۲). بررسی تاثیر مادی گرای هیأت مدیره بر مسئولیت اجتماعی شرکت. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۳(۵۰)، ۱۸۷-۲۰۲.
- برزگر، قدرت اله، حسن نتاج کردی، محسن و ملکی، دنیا. (۱۳۹۸). بررسی اثر ویژگی های کمیته حسابرسی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۶(۱)، ۱۹-۳۸. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2019.264270.1007968>
- بهارمقدم، مهدی، صادقی، زین العابدین و صفرزاده، ساره. (۱۳۹۲). بررسی رابطه مکانیزم های حاکمیت شرکتی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها. حسابداری مالی، ۵(۲۰)، ۹۰-۱۰۷.
- پورخانی ذاکله بری، مظفر، جهانشاد، آریتا و حیدرپور، فرزانه. (۱۳۹۹). ارائه الگویی برای افشاء اطلاعات پایداری شرکتی و ارزیابی اثر عوامل مرتبط با تئوری علامت دهی و ذینفعان بر گزارشگری این اطلاعات. دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۵ (۱۰)، ۳۸۵-۴۲۱. <https://doi.org/10.1001.1.24767166.1399.5.10.12.6>
- حاجی هاشمی ورنوسفاددانی، منصوره و عبدلی، محمدرضا. (۱۳۹۹). تاثیر بیش اطمینانی مدیران بر میزان افشای اطلاعات به صورت داوطلبانه و مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دانش سرمایه گذاری، ۹(۳۵)، ۲۰۷-۲۲۱.
- حاجیها، زهره و رجب دری، حسین. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر کیفیت کمیته حسابرسی بر سطح افشای مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت. حسابداری و منافع اجتماعی، ۸(۴)، ۱۰۵-۱۲۲. <https://10.22051/ijar.2017.12355.1213>
- حاجیها، زهره و شاکری، عبدالرضا. (۱۳۹۸). حاکمیت شرکتی، افشای مسئولیت اجتماعی و ارزش شرکت. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۱(۴۴)، ۱۷۵-۱۹۲.
- حسینی، سید علی و حقیقت، سرور. (۱۳۹۵). رابطه بین راهبری شرکتی و تعهد به ایفای مسئولیت های اجتماعی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری و منافع اجتماعی، ۶(۴)، ۱۰۳-۱۲۸. <https://doi.org/10.22051/ijar.2017.9132.1088>

حیدری، مهدی، علی خانی، رضیه و مران جوری، مهدی. (۱۳۹۷). تأثیر استقلال هیات مدیره بر کیفیت افشای اطلاعات اجتماعی در گزارش های سالانه. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۷(۲۷)، ۶۲-۵۱.

خواجهی، شکراله، حسینی نیا، سمیه و نصیری، طاهره. (۱۳۹۷). ارتباط بین سازوکارهای راهبری شرکتی و افشای داوطلبانه اطلاعات زیست محیطی (مطالعه موردی شرکت های صنایع محصولات شیمیایی و مواد و محصولات دارویی). *پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۰(۴۰)، ۱-۲۰.

خوزین، علی، طالب نیا، قدرت اله، گرکز، منصور و بنی مهد، بهمن. (۱۳۹۷). بررسی اثر ساختار مالکیت بر توسعه سطح گزارشگری پایداری. *حسابداری مدیریت*، ۱۱(۳۶)، ۱-۱۳.

دریایی، عباسعلی. (۱۴۰۰). تبیین تاثیر کیفیت حسابرسی بر افشای داوطلبانه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکتها با تاکید بر نقش مالکان نهادی. *پژوهش های کاربردی در گزارشگری مالی*، ۱۰(۲)، ۱۳۳-۱۶۹.

دلیری، جواد، رضایی، فرزین و محمدی نوده، فاضل. (۱۳۹۹). آزمون خوش بینی مدیران بر مولفه های اجتماعی - اقتصادی و رویکرد گزارشگری عملکرد پایدار (مسئولیت اجتماعی). *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۹(۳۵)، ۲۱-۳۴.

زند، آناهیتا. (۱۴۰۱). آزمون تاثیر مدیران زن و مستقل بر رابطه دو طرفه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و مدیریت سود با استفاده از روش گشتاورهای تعمیم یافته. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۱(۴۳)، ۹۷-۱۱۱.

سپاسی، سحر و اسمعیلی کجانی، محمد. (۱۳۹۲). ارائه مدلی برای تبیین رابطه میان راهبری شرکتی و افشای زیست محیطی مبتنی بر رویکرد مدیریت هزینه. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۳(۹)، ۱۴۷-۱۶۰.

سپاسی، سحر و طالبیان درزی، فاطمه. (۱۴۰۱). فرا مطالعه ای بر مسئولیت اجتماعی شرکت ها در پژوهش های حسابداری و حسابرسی، روش تحلیل محتوا. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۱(۴۴)، ۳۲۹-۳۴۵.

شفاعت، احمدرضا، کاشانی پور، محمد، غلامی جمکرانی، رضا و جهانگیر نیا، حسین. (۱۴۰۰). تاثیر متغیر تیپ شخصیتی مدیران بر مدیریت سود و نقش تعدیلی آن در رابطه بین مدیریت سود با افشای مسئولیت های اجتماعی شرکت. *دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۶(۱۲)، ۳۰۸-

- شکرخواه، جواد، سلیمی، محمد جواد، قاضی نوری، سید سروش و هدایتی بیلندی، علی. (۱۴۰۳). شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های ارزیابی پایداری صندوق‌های بازنشستگی در ایران. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۲۱ (۸۱)، ۵۳-۹۵.
<https://doi.org/10.22054/qjma.2023.76209.2503>
- صبحی، نسترن و محمدزاده، امیر. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین عملکرد اجتماعی، ساختار مالکیت و راهبری شرکتی. *دانش حسابداری مالی*، ۱۵ (۱)، ۱۲۷-۱۵۱.
<https://doi.org/10.30479/jfak.201801402>
- عامری، حسین. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های هیات مدیره بر افشای گزارش پایداری شرکت‌ها. *حسابداری و منافع اجتماعی*، ۹ (۳)، ۱۸۵-۲۰۲.
<https://doi.org/10.22051/ijar.2019.21768.1424>
- عبدی، مصطفی، کاظمی علوم، مهدی، محمدپور زنجانی، مسعود و پرویزی، آرزو. (۱۳۹۸). تنوع جنسیتی اعضای کمیته حسابرسی، هیئت‌مدیره و مدیر مالی و افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت، آزمون نظریه دیگرگزینی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۶ (۴)، ۵۴۴-۵۶۹.
<https://doi.org/10.22059/acctgrev.2020.281539.1008178>
- عبدی، مصطفی، همایون، سعید و کاظمی علوم، مهدی. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته‌های حسابرسی بر سطح گزارشگری پایداری. *دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۵ (۹)، ۳۶۹-۳۳۵.
<https://doi.org/20.1001.1.24767166.1399.5.9.11.3>
- محمدی، امید، گیوکی، ابراهیم، کبیری، محمدتقی و مسلمی، آذر. (۱۴۰۰). بررسی تأثیرپذیری مکانیزم‌های نظام راهبری شرکتی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت از اختلالات رفتاری مدیرعامل. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۳ (۳)، ۳۵-۶۴.
<https://doi.org/10.22108/far.2021.129357.1779>
- مران جوری، مهدی و علی خانی، رضیه. (۱۳۹۳). افشای مسئولیت‌های اجتماعی و راهبری شرکتی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۱ (۳)، ۳۲۹-۳۴۸.
<https://doi.org/10.22059/acctgrev.2014.52385>
- مران جوری، مهدی و علی خانی، رضیه. (۱۳۹۹). نقش تعدیل‌کنندگی خودشیفتگی مدیران بر رابطه بین عدم اطمینان محیطی و افشای مسئولیت‌های اجتماعی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۹ (۳۵)، ۲۶۳-۲۷۲.
- معصومی، سید رسول، صالح نژاد، سید حسن و ذبیحی زرین کلایی، علی. (۱۳۹۷). شناسایی متغیرهای موثر بر میزان گزارشگری پایداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابرسی*، ۱۸ (۷۰)، ۱۹۵-۲۲۱.

ملکیان، اسفندیار، فخاری، حسین و جفایی رهنی، منیر. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت بر میزان گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی. *دانش حسابداری*، ۱۰(۲)، ۷۷-۱۱۲. <https://doi.org/10.22103/jak.2019.12336.2729>

یوسفی اصل، فرزانه، وقوعی، هاترا و اسکندروند، مریم. (۱۴۰۲). نقش تعدیلگری قدرت نظارتی اعضای هیئت‌مدیره بر رابطه بین شرایط محیطی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها. *حسابداری و منافع اجتماعی*، ۱۳(۱)، ۱۳۵-۱۶۸. <https://doi.org/10.22051/jaasci.2022.41409.1725>

References

- Abdelfattah, T., & Aboud, A. (2020). Tax avoidance, corporate governance, and corporate social responsibility: The case of the Egyptian capital market. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 38, 100304. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2020.100304>.
- Al-Shaer, H., & Zaman, M. (2016). Board gender diversity and sustainability reporting quality. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 12(3), 210-222. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2016.09.001>.
- Aluchna, M., Roszkowska-Menkes, M., Kamiński, B., & Bosek-Rak, D. (2022). Do institutional investors encourage firm to social disclosure? The stakeholder salience perspective. *Journal of Business Research*, 142, 674-682. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.12.064>.
- Aray, Y., Dikova, D., Garanina, T., & Veselova, A. (2021). The hunt for international legitimacy: Examining the relationship between internationalization, state ownership, location and CSR reporting of Russian firms. *International Business Review*, 30(5), 101858. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2021.101858>.
- Ballou, B., Chen, P. C., Grenier, J. H., & Heitger, D. L. (2018). Corporate social responsibility assurance and reporting quality: Evidence from restatements. *Journal of Accounting and Public Policy*, 37(2), 167-188. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2018.02.001>.
- Beddewela, E., & Herzig, C. (2013). Corporate social reporting by MNCs' subsidiaries in Sri Lanka. *Accounting Forum*, 37(2), 135-149. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2012.09.001>.
- Bradbury, M., Jia, J., & Li, Z. (2022). Corporate social responsibility committees and the use of corporate social responsibility assurance services. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 18(2), 100317. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2022.100317>.
- Burke, J. J., Hoitash, R., & Hoitash, U. (2019). The heterogeneity of board-level sustainability committees and corporate social performance. *Journal of Business Ethics*, 154, 1161-1186. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3453-2>.
- Busco, C., Malafrente, I., Pereira, J., & Starita, M. G. (2019). The determinants of companies' levels of integration: does one size fit all?. *The British Accounting Review*, 51(3), 277-298. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2019.01.002>.

- Cabeza-García, L., Sacristán-Navarro, M., & Gómez-Ansón, S. (2017). Family involvement and corporate social responsibility disclosure. *Journal of Family Business Strategy*, 8(2), 109-122. <https://doi.org/10.1016/j.jfbs.2017.04.002>.
- Cao, F., Peng, S. S., & Ye, K. (2019). Multiple large shareholders and corporate social responsibility reporting. *Emerging Markets Review*, 38, 287-309. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.2019.02.004>.
- Chantziaras, A., Dedoulis, E., Grougiou, V., & Leventis, S. (2020). The impact of religiosity and corruption on CSR reporting: The case of US banks. *Journal of Business Research*, 109, 362-374. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.12.025>.
- Chi, W., Wu, S. J., & Zheng, Z. (2020). Determinants and consequences of voluntary corporate social responsibility disclosure: Evidence from private firms. *The British Accounting Review*, 52(6), 100939. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2020.100939>.
- Chiba, S., Talbot, D., & Boiral, O. (2018). Sustainability adrift: An evaluation of the credibility of sustainability information disclosed by public organizations. In *Accounting forum*, 42(4) 328-340. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2018.09.006>.
- Clarkson, P. M., Li, Y., Richardson, G. D., & Vasvari, F. P. (2008). Revisiting the relation between environmental performance and environmental disclosure: An empirical analysis. *Accounting, organizations and society*, 33(4-5), 303-327. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2007.05.003>.
- Correa-Garcia, J. A., Garcia-Benau, M. A., & Garcia-Meca, E. (2020). Corporate governance and its implications for sustainability reporting quality in Latin American business groups. *Journal of Cleaner Production*, 260, 121142. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121142>.
- De Grosbois, D., & Fennell, D. A. (2022). Determinants of climate change disclosure practices of global hotel companies: Application of institutional and stakeholder theories. *Tourism Management*, 88, 104404. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104404>.
- Fan, J. P., & Wong, T. J. (2002). Corporate ownership structure and the informativeness of accounting earnings in East Asia. *Journal of accounting and economics*, 33(3), 401-425. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(02\)00047-2](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(02)00047-2).
- Gallego-Álvarez, I., & Ortas, E. (2017). Corporate environmental sustainability reporting in the context of national cultures: A quantile regression approach. *International Business Review*, 26(2), 337-353. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2016.09.003>.
- Garanina, T., & Aray, Y. (2021). Enhancing CSR disclosure through foreign ownership, foreign board members, and cross-listing: does it work in Russian context?. *Emerging Markets Review*, 46, 100754. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.2020.100754>.
- García-Sánchez, I. M., Cuadrado-Ballesteros, B., & Frias-Aceituno, J. V. (2016). Impact of the institutional macro context on the voluntary

- disclosure of CSR information. *Long Range Planning*, 49(1), 15-35. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2015.02.004>.
- García-Sánchez, I. M., Suárez-Fernández, O., & Martínez-Ferrero, J. (2019). Female directors and impression management in sustainability reporting. *International Business Review*, 28(2), 359-374. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2018.10.007>.
- Glynn, L. (2006). A critical appraisal tool for library and information research. *Library Hi Tech*, 24, 383-399. <https://doi.org/10.1108/07378830610692154>.
- Gray, R., Kouhy, R., & Lavers, S. (1995). Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 8(2), 47-77. <https://doi.org/10.1108/09513579510146996>.
- Grougiou, V., Dedoulis, E., & Leventis, S. (2016). Corporate social responsibility reporting and organizational stigma: The case of “sin” industries. *Journal of Business Research*, 69(2), 905-914. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.06.041>.
- Hahn, R., & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: A review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of cleaner production*, 59, 5-21. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.005>.
- Hamed, R. S., Al-Shattarat, B. K., Al-Shattarat, W. K., & Hussainey, K. (2022). The impact of introducing new regulations on the quality of CSR reporting: Evidence from the UK. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 46, 100444. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2021.100444>.
- Harjoto, M. A., Laksmana, I., & Lee, W. E. (2020). Female leadership in corporate social responsibility reporting: Effects on writing, readability and future social performance. *Advances in accounting*, 49, 100475. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2020.100475>.
- Huang, K. C., & Wang, Y. C. (2022). Do reputation concerns motivate voluntary initiation of corporate social responsibility reporting? Evidence from China. *Finance Research Letters*, 47, 102611. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102611>.
- Huang, P., Jiao, Y., & Li, S. (2022). Impact of internal control quality on the information content of social responsibility reports: A study based on text similarity—Evidence from China. *International Journal of Accounting Information Systems*, 45. <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2022.100558>.
- Jensen, M. C. (1986). Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *The American economic review*, 76(2), 323-329.
- Kılıç, M., Uyar, A., Kuzey, C., & Karaman, A. S. (2021). Drivers and consequences of sustainability committee existence? Evidence from the hospitality and tourism industry. *International Journal of Hospitality Management*, 92, 102753. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102753>.
- Kim, I., Ryou, J. W., & Yang, R. (2020). The color of shareholders' money: Institutional shareholders' political values and corporate environmental

- disclosure. *Journal of Corporate Finance*, 64, 101704. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2020.101704>.
- Koseoglu, M. A., Uyar, A., Kilic, M., Kuzey, C., & Karaman, A. S. (2021). Exploring the connections among CSR performance, reporting, and external assurance: Evidence from the hospitality and tourism industry. *International Journal of Hospitality Management*, 94, 102819. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102819>.
- Kuo, T. C., Kremer, G. E. O., Phuong, N. T., & Hsu, C. W. (2016). Motivations and barriers for corporate social responsibility reporting: Evidence from the airline industry. *Journal of Air Transport Management*, 57, 184-195. <https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2016.08.003>.
- Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. C. (2017). Do Chinese state subsidies affect voluntary corporate social responsibility disclosure?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(3), 179-200. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2017.03.004>.
- Leftwich, R. W., Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1981). Voluntary corporate disclosure: The case of interim reporting. *Journal of accounting research*, 50-77. <https://doi.org/10.2307/2490984>.
- Li, T., & Belal, A. (2018). Authoritarian state, global expansion and corporate social responsibility reporting: The narrative of a Chinese state-owned enterprise. *Accounting forum*, 42 (2), 199-217. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2018.05.002>.
- Liao, L., Luo, L., & Tang, Q. (2015). Gender diversity, board independence, environmental committee and greenhouse gas disclosure. *The British accounting review*, 47(4), 409-424. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2014.01.002>.
- Lu, J., & Wang, J. (2021). Corporate governance, law, culture, environmental performance and CSR disclosure: A global perspective. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 70, 101264. <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2020.101264>.
- Ludwig, P., & Sassen, R. (2022). Which internal corporate governance mechanisms drive corporate sustainability?. *Journal of Environmental Management*, 301, 113780. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.113780>.
- Mahmood, M., & Orazalin, N. (2017). Green governance and sustainability reporting in Kazakhstan's oil, gas, and mining sector: Evidence from a former USSR emerging economy. *Journal of cleaner Production*, 164, 389-397. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.06.203>.
- Mallin, C., Farag, H., & Ow-Yong, K. (2014). Corporate social responsibility and financial performance in Islamic banks. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 103, S21-S38. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2014.03.001>.

- Maroun, W. (2019). Does external assurance contribute to higher quality integrated reports?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 38(4), 106670. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2019.06.002>.
- Melloni, G., Caglio, A., & Perego, P. (2017). Saying more with less? Disclosure conciseness, completeness and balance in Integrated Reports. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(3), 220-238. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2017.03.001>.
- Momin, M. A., & Parker, L. D. (2013). Motivations for corporate social responsibility reporting by MNC subsidiaries in an emerging country: The case of Bangladesh. *The British Accounting Review*, 45(3), 215-228. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2013.06.007>.
- Nazari, J. A., Hrazdil, K., & Mahmoudian, F. (2017). Assessing social and environmental performance through narrative complexity in CSR reports. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 13(2), 166-178.
- Nekhili, M., Nagati, H., Chtioui, T., & Rebolledo, C. (2017). Corporate social responsibility disclosure and market value: Family versus nonfamily firms. *Journal of Business Research*, 77, 41-52. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.04.001>.
- Ott, C., Schiemann, F., & Günther, T. (2017). Disentangling the determinants of the response and the publication decisions: The case of the carbon disclosure project. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(1), 14-33. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2016.11.003>.
- Park, J., Lee, J., & Shin, J. (2023). Corporate governance, compensation mechanisms, and voluntary disclosure of carbon emissions: Evidence from Korea. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 100361. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2023.100361>.
- Ramón-Llorens, M. C., García-Meca, E., & Pucheta-Martínez, M. C. (2019). The role of human and social board capital in driving CSR reporting. *Long Range Planning*, 52(6), 101846. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2018.08.001>.
- Román, C. C., Zorio-Grima, A., & Merello, P. (2021). Economic development and CSR assurance: Important drivers for carbon reporting... yet inefficient drivers for carbon management?. *Technological Forecasting and Social Change*, 163, 120424. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120424>.
- Thoradeniya, P., Lee, J., Tan, R., & Ferreira, A. (2022). From intention to action on sustainability reporting: The role of individual, organisational and institutional factors during war and post-war periods. *The British Accounting Review*, 54(1), 101021. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2021.101021>.
- Ting, P. H. (2021). Do large firms just talk corporate social responsibility?- The evidence from CSR report disclosure. *Finance Research Letters*, 38, 101476. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101476>.
- Weerathunga, P. R., Xiaofang, C., Nurunnabi, M., Kulathunga, K. M. M. C. B., & Swarnapali, R. M. N. C. (2020). Do the IFRS promote corporate social responsibility reporting? Evidence from IFRS convergence in

- India. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 40, 100336. <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2020.100336>.
- Xiao, X., & Shailer, G. (2022). Stakeholders' perceptions of factors affecting the credibility of sustainability reports. *The British Accounting Review*, 54(1), 101002. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2021.101002>.
- Yeh, S. L., Chen, Y. S., Kao, Y. H., & Wu, S. S. (2014). Obstacle factors of corporate social responsibility implementation: Empirical evidence from listed companies in Taiwan. *The North American Journal of Economics and Finance*, 28, 313-326. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2014.03.011>.
- Yu, E. P. Y., Van Luu, B., & Chen, C. H. (2020). Greenwashing in environmental, social and governance disclosures. *Research in International Business and Finance*, 52, 101192. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2020.101192>.
- Zhang, J., Lei, X., Su, T., & Tang, L. (2022). The effect of a list: How firms on key pollution supervisory list disclose environmental information?. *Finance Research Letters*, 47, 102614. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2020.101192>.
- Zhao, C., Song, H., & Chen, W. (2016). Can social responsibility reduce operational risk: Empirical analysis of Chinese listed companies. *Technological Forecasting and Social Change*, 112, 145-154. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.023>.

References [In Persian]

- Abdi, M., Homayoun, S & Kazemi Oloum, M. (2020). Investigating the Effect of Audit Committee Characteristics on Sustainability Reporting Level. *Journal of Value and Behavioral Accounting*, 5 (9), 335-369. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2020.281539.1008178>. [In Persian]
- Abdi, M., Kazemiolum, M., Mohammadpoorzanjani, M., & Parvizi, A. (2019). Gender Diversity within Audit Committee, Board of Directors and Chief Financial Officer and Disclosure of Corporate Social Responsibility: An Altruism Theory Test. *Accounting and Auditing Review*, 26(4), 544-569. <https://doi.org/10.1001.1.24767166.1399.5.9.11.3>. [In Persian]
- Abolfathi, H., Noorollahzadeh, N., & Jafari, M. (2023). Improving the Quality of Integrated Reporting Based on Identifying the Effective Factors of Companies Through a Meta-Combination Approach and Quantitative Analysis. *Accounting and Auditing Research*, 15(57), 111-140. <https://doi.org/10.22034/iaar.2023.17276>. [In Persian]
- Abolfathi, H., Nourollahzadeh, N., Jafari, M., & Khosravipour, N. (2021). Economic Implications of Integrated Reporting Quality considering the Role of Corporate Characteristics. *Empirical Research in Accounting*,

- 11(2), 235-262. <https://doi.org/10.22051/jera.2020.28925.2580> . [In Persian]
- Afzali, A, ashrafi, M, Naderian, A, & Gorganli Doji, J. (2024). The Impact of Board materialism on Corporate Social Responsibility. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(50), 187-202. [In Persian]
- Akhtarshenas, D, Khodamipour, A, & pourheidari, O. (2020). Developing of Effective Factors Model on Corporate Sustainability in Iran. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 17(65), 175-201 . <https://doi.org/10.22054/qjma.2019.47002.2061>. [In Persian]
- Ameri, H. (2019). Investigating the Impact of the Board of Directors on Disclosure of Corporate Sustainability Report. *Journal of Accounting and Social Interests*, 9(3), 185-202. <https://doi.org/10.22051/ijar.2019.21768.1424> [In Persian]
- Bahar Moghadam, M, Sadeghi, Z & Safarzadeh, S. (2013). Examining the relationship between corporate governance mechanisms and corporate social responsibility disclosure. *Quarterly Financial Accounting*, 5(20), 90-107. [In Persian]
- Barzegar, Gh, Hasan Nataj Kordi, M & Malaki, D. (2019). An Investigation of the Audit Committee Characteristics Effects on Corporate Social Responsibility Disclosure. *Journal of Accounting and Auditing Review*, 26(1), 19-38. <https://doi.org/10.22051/acctrev.2019.264270.1007968>. [In Persian]
- Daliri, J, Reazei, F, & Mohammadi Node, F. (2020). Investigating the Effectiveness of Managers' Optimism on Socioeconomic Components and Sustainable Performance Reporting (social responsibility). *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 9(35), 21-34. [In Persian]
- Daryaei, A A. (2022). Impact of audit quality on disclosure of corporate social responsibility: The role of institutional owners. *Applied Research in Financial Reporting*, 10(2), 133-169. [In Persian]
- Haji Hashemi Varnoosafadarani, M, & Abdoli, M R. (2020). Effects of Managers' over confidence on Voluntarily Information Disclosure and Social Responsibility of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of Investment Knowledge*, 9(35), 207-221. [In Persian]
- Hajiha, Z, & Rajabdari, H. (2018). The Effect on the Quality of the Audit Committee on Disclosure level of Corporate Social Responsibility. *Journal of Accounting and Social Interests*, 8(4), 105-122. <https://10.22051/ijar.2017.12355.1213> . [In Persian]
- Hajiha, Z, & Shakeri, A. (2019). Corporate governance, social responsibility reporting and firm value. *Financial Accounting and Auditing Research*, 11(44), 175-192. [In Persian]
- Heydari, M, Alikhani, R, & Maranjory, M. (2018). The Effect of the board's independence on the quality of social information disclosure in Annual Reports. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 7(27), 51-62. [In Persian]

- Hosseini, A & haghghat, S. (2016). The relationship between corporate governance and commitment to fulfilling social responsibilities in Tehran Stock Exchange listed companies. *Accounting Research*, 6(4), 103-128. <https://doi.org/10.22051/ijar.2017.9132.1088>. [In Persian]
- Kamangari, A., & Safari Gerayli, M. (2017). Board Diversity and Corporate Social Responsibility: Evidence from Iranian Firms. *International Journal of Finance & Managerial Accounting*, 2(7), 53-59. [In Persian]
- Kazempour, M., Kashanipour, M., Yazdifar, H., & Hamidizadeh, A. (2018). Explaining the Mutual Relationship between Board Gender Diversity and Corporate Social Responsibility using the Simultaneous Equations System. *International Journal of Finance & Managerial Accounting*, 3(11), 1-10.
- Khajavi, Sh, Hosseini N, S & Nasiri, T. (2019). The relationship between corporate governance mechanisms and voluntary disclosure of environmental information (a case study of companies in the chemical and pharmaceutical industries). *Financial Accounting and Auditing Research*, 10(40), 1-20. [In Persian]
- Khozein, A, Talebnia, Gh, Garkaz, M, & Banimahd, B. (2018). Effect of Ownership Structure on the Development of the Sustainable Reporting. *Management Accounting*, 11(36), 1-13. [In Persian]
- Malekian, E, Fakhari, H, & Jafaei Rahni, M. (2019). Impact of Board of Directors' Characteristics on Environmental, Social, and Corporate Governance Reporting. *Journal of Accounting Knowledge*, 10(2), 77-112. <https://doi.org/10.22103/jak.2019.12336.2729>. [In Persian]
- Maranjory, M, & Alikhani, R. (2014). Social Responsibility Disclosure and Corporate Governance. *Accounting and Auditing Review*, 21(3), 329-348. [/10.22103/jak.2014.52385](https://doi.org/10.22103/jak.2014.52385). [In Persian]
- Maranjory, M, & Alikhani, R. (2020). The moderating role of manager's narcissism on the relationship between environmental uncertainty and CSR. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 9(35), 263-272. <https://doi.org/10.22059/acctgrev.2014.52385>. [In Persian]
- Masoumi, Rasoul, Saleh Nezhad, Hasan and Zabihi Zarrin Kolaei, Ali. (2018). Identifying the effective variables on the level of sustainability reporting of companies listed in the Tehran Stock Exchange, *Audit Knowledge*, 18(70), 195-221. [In Persian]
- Mohammadi, O, Givaki, E, kabiri, M, & Moslemi, A. (2021). An Investigation on the Impacts of Corporate Governance Mechanisms and Corporate Social Responsibility on CEO Behavioral Disorders. *Financial Accounting Research*, 13(3), 35-64. <https://doi.org/10.22108/far.2021.129357.1779>. [In Persian]
- Pourkhani zakeleh bari, Mozafar, Jahanshad, Azita & Heidarpoor, Farzaneh. (2021). Providing a Model for Exposing Corporate Sustainability and Evaluating the effect of Factors Related to Signaling Theory and

- Stakeholders on Reporting of this Information. *Journal of Value and Behavioral Accounting*, 5 (10), 385-421. <https://doi.org/20.1001.1.24767166.1399.5.10.12.6>. [In Persian]
- Saboohi, Nastaran, & Mohamadzadeh, Amir. (2018). Investigating the relationship between social performance, ownership structure and corporate governance. *Financial Accounting Knowledge*, 5(1), 127-151. <https://doi.org/10.30479/jfak.201801402>. [In Persian]
- Sepasi, Sahar, & Esmaeili Kejani, Mohammad. (2014). A Theoretical Model of Corporate Governance and Environmental Disclosures Based on Cost Management Approach. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 3(9), 147-160. [In Persian]
- Sepasi, Sahar, & Talebian Darzi, Fatemeh. (2022). A Meta Analysis on Corporate Social Responsibility on Accounting and Auditing Researches: Content analysis method. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(44), 329-345. [In Persian]
- Shafaat, Ahmad Reza, Kashanipour, Mohammad, Gholami Jamkarani, Reza & Jahangirnia, Hossein. (2022). The effect of managers' personality type on earnings management and its moderating role in the relationship between earnings management and corporate social responsibility disclosure. *Journal of Value and Behavioral Accounting*, 6 (12), 308-343. <https://doi.org/20.1001.1.24767166.1400.6.12.1.6>. [In Persian]
- Shekarkhah, J., Salimi, M. J., Ghazinoori, S. S., & Hedayati Bilondi, A. (2024). Identifying and Ranking Sustainability Evaluation Indicators for Iranian Pension Funds. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 21(81), 53-95. <https://doi.org/10.22054/qjma.2023.76209.2503>. [In Persian]
- Yousefiasl, Farzaneh, Voghee, Hatra, & Eskandarvand, Maryam. (2023). role of board monitoring power in the relationship between environmental conditions and corporate social responsibility. *Journal of Accounting and Social Interests*, 13(1), 135-168. <https://doi.org/10.22051/jaasci.2022.41409.1725>. [In Persian]
- Zandi, Anahita. (2022). Testing the effect of female and independent managers on the two-way relationship between corporate social responsibility and earning management using the generalized method of moments (GMM). *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(3), 97-111. [In Persian]